

FIGYELJ RÁM!

A PÉCSI EGYHÁZMEGYE
PEDAGÓGIAI ÉS KATEKETIKAI
FOLYÓIRATA

IV. évfolyam 3. szám – 2018. október

SZÁMUNK SZERZŐI

ABAINÉ DÉVÉNYI ZSUZSANNA

Szent Mór Iskolaközpont, tanár

BLATT PÉTERNÉ

Szent Mór Iskolaközpont, tanár

FAZEKAS ANNAMÁRIA

Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola és Óvoda, tanár

GYÖNGYÖSI ISTVÁN

Szent Mór Iskolaközpont, tanító, médiafelelős

HELSTÁB ÁKOS

Szent Mór Iskolaközpont, tanár, munkaközösség-vezető

HESSZENBERGER SZILVIA

Boldog Gizella Katolikus Általános Iskola és Óvoda, tanár, fejlesztőpedagógus

KISS EDIT

Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola és Óvoda, óvodapedagógus

KISS-SIMONNÉ PÁL MÁRIA

Salgótarjáni Általános Iskolák Petőfi Sándor Tagiskolája, gyógypedagógus, mesterpedagógus, köznevelési szakértő

KOLLÁRNÉ SZÉLES EDIT

Szent Mór Iskolaközpont, tanító, hitoktató

DR. LOMB ÉVA

Szent Mór Iskolaközpont, gimnáziumi tanár

LOVÁSZNÉ SZÜCS KATALIN

Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola és Óvoda, óvodavezető

MOLNÁR PÉTER

Szent Mór Iskolaközpont, hittanár

NAGY KATALIN

Ciszterci Nevelési Központ, tanár

SARLÓS ERZSÉBET

Tanulás másképp klub - Let's go, tanár, gyógytestnevelő, szenzomotoros terapeuta, a sakk-logika oktatási program ötletgazdája, kidolgozója, az Eszterházy Károly Egyetem harmadéves doktorandusz hallgatója

TAKÁCS LAJOSNÉ

Szent Mór Iskolaközpont, tanító, hitoktató

TUDÁS-MŰHELY

MIÉRT KÖTELEZŐ A
HÁROMÉVES KORI LOGOPÉDIAI
SZŰRÉS?

6

MENTENI, AMI MENTHETŐ

8

BOLDOGABB ÉS SIKERESEBB
GYERMEK AZ ISKOLÁBAN –
A KOMPLEX SZENZOMOTOROS
TRÉNING

12

EMBER-KÉP

SZENT MÓR NYOMÁBA LÉPNI

17

EGY TERMÉSZETTUDOMÁNYOS
NAP FORGATÓKÖNYVE

19

CSALÁDI NAP ALSÓ
TAGOZATON

23

PROGRAMOK:

ÉPÍTÜNK VÁRAT!
KOMPOSZTÁLJUNK!
KÉSZÜLJÖN CSALÁDI FOTÓ!
KERESSÜNK KINCSET!
GONDOLTÁTOK VOLNA?
LESZNEK KUTYÁK, ÉS A VÉGÉN FLASHMOB.
NE ÉHEZZÜNK ÉS NE SZOMJAZZUNK, ARRÓL AZ ISKOLA GONDOSKODIK!

HIT-ÉLET

A KETT-PEDAGÓGIÁRÓL
RÖVIDEN

24

EUCHARISTIA VINCULUM
CARITATIS

26

TUDÁS-MŰHELY
MELLÉKLETÜNKBEN

ÓVODAI MESE-VERS FOGLALKOZÁS
VÁZLATOT

ÉS PADLÓKÉPES HITTANÓRA
VÁZLATOT,

ÁTÉKOS ANYANYELVI FELADATOKAT TALÁLNAK,
TOVÁBBÁ KÜLFÖLDI TANULMÁNYÚTRÓL IS OLVASHATNAK.

EMBER-KÉP

HOGYAN SZERVEZZÜNK
VÍZITÁBORT?

35

NYELVI VIGADALOM

38

SPORTSZERETET

40

ELŐSZÓ

Tisztelt Hitoktatók!
Tisztelt Pedagógusok!
Kedves Olvasóink!

Csapatmunka.

Ez a szó jut az eszembe, ha ma a Szent Mór Iskolaközpontra gondolok.

Csupán egészen kis szeletét ismerhettem meg életüknek, s erre kapnak rálátást a kedves Olvasók is, de a lap szerkeszése közben, telefonhívások és levelezések özönében kirajzolódott egy kép a kép mögött. Dobozokat egymásnak adogató emberek, összeérő kezek, egymás mellé feszülő karok, akaratok. Mert az év elindult, ha kimerítő, ha emberfeletti munka árán is. A vállalt feladatok, legyen szó termék takarításáról, cikkek írásáról, tanmenetek készítéséről, mindig elsőbbséget élveznek.

Nincs csapatmunka áldozatvállalás nélkül. Késő estig dolgozó vezetőség, pedagógusok - ha körülöttük már mindenki alszik a házban, az ő szobájukban még akkor is ég a lámpa. Mert feladat van. Jövőt építenek. Nem is akármilyet. Olyat, ahol a műveltségen kívül más értékek is léteznek: a család, a teremtett világ, és az Eucharishtiában jelen lévő Úr imádata.

Áldozatvállalás nélkül mindez nem sikerülhet. Mindnyájan tudják ezt. És még arra is marad erejük, idejük - hitükből merítenek talán - hogy köszönetet mondjanak. Minden segítségért, amit kapnak, társaiknak, a Jóistennek.

Mert ők egy csapat. Szent Mór csapata. A Jóisten dicsőségére.

A kedves Olvasókkal együtt még egy tanulságot is levonhatunk a kép mögötti képből.

A csapatmunkából.

Először adni kell. Másodszor is adni kell. És sokadszor is. Talán ezt is hetvenszer hétszer.

De egyszer majd adatik is. Mert a csapatban mindenki kap. Mindenki.

Biztonságot. Szeretet. Odafigyelést.

És persze lehet kérni is.

Bátran, nyílt telintettel. Elvégre erről is szólhat a közösségi lét.

Kérni és kapni, kapni vagy adni.

"Kérjete és kaptok, keressetek és találtok, zörgessetek és ajtót nyitnak nektek! Mert aki kér, az kap, aki keres, az talál, s aki zörget, annak ajtót nyitnak."Mt.7:7-8

-bhm-

Miért kötelező a hároméves kori logopédiai szűrés!

A 2017/2018-as tanévtől minden intézménybe lépő, harmadik életévét betöltött gyermeknek kötelező logopédiai szűrésen kell részt vennie. Az új EMMI rendelet előtt csak az ötéves korosztálynál volt kötelező logopédiai szűrés.

Az új törvényi szabályozás, az 53/2016. (XII. 29.) EMMI rendelet a következőt határozza meg:

„38 § (3) A LOGOPÉDIAI ELLÁTÁS KERETÉBEN EL KELL VÉGEZNI A HARMADIK ÉS ÖTÖDIK ÉLETÉVÜKET BETÖLTÖTT GYERMEKEK BESZÉD- ÉS NYELVI FEJLETTSÉGÉNEK SZŰRÉSÉT. A HÁROMÉVESKORI LOGOPÉDIAI SZŰRÉS A NYELVI FEJLETTSÉGRE (RECEPTÍV ÉS EXPRESSZÍV NYELV), AZ ÖTÉVESKORI SZŰRÉS ELSŐSORBAN A BESZÉDARTIKULÁCIÓRA, ILLETVE AZ ÍROTT NYELVI (ÍRÁS ÉS OLVASÁS) KÉSZÜLTSGÉRE IRÁNYUL. A SZŰRÉS EREDMÉNYE ALAPJÁN SZÜKSÉG SZERINT EL KELL VÉGEZNI A GYERMEK TOVÁBBI LOGOPÉDIAI VIZSGÁLATÁT, ILLETVE KEZDEMÉNYEZNI KELL TOVÁBBI GYÓGYPEDAGÓGIAI, PSZICHOLÓGIAI, ORVOSI VIZSGÁLATOKAT.

39 § (4) A RÉSZLETES LOGOPÉDIAI VIZSGÁLAT ÉS LOGOPÉDIAI VIZSGÁLATI VÉLEMÉNY ALAPJÁN KELL A GYERMEK TOVÁBBI LOGOPÉDIAI ELLÁTÁSÁT MEGSZERVEZNI, HA A SZŰRÉS ÉS A LOGOPÉDIAI VIZSGÁLAT EREDMÉNYEI ALAPJÁN ERRE SZÜKSÉG VAN.”

A jogszabályváltozás értelmében tavaly szeptembertől, kétlépcsős szűrővizsgálat került bevezetésre az intézményekben mindazért, hogy a beszédfejlődési zavarokat minél korábban felismerjék a szakemberek illetve terápiában részesülhessen a gyermek.

Az új hároméves kori szűrés a gyermekek nyelvi fejlettségét vizsgálja meg. Fontos kihangsúlyozni, hogy beszédartikuláció szűrés itt nem történik. Arra kíváncsi a szakember, hogy a gyermek nyelvi fejlettsége, a beszéde tartalmi szempontból eltér-e az életkori átlagtól. Hiszen kétévesen rendelkeznie kell az első 50 szóval, hároméves korukra ez a szám ugrásszerűen megnő körülbelül 200 szóra, megjelennek az első értelmes három szavas mondatok, szószerkezetek, egyszerű kérdésekre felel, egyszerű mondókákat mond. Ha ezt nem tapasztaljuk a gyermeknél, egyedi fejlődésmenete nagyobb hátránnyal indul, mint egy átlagos háromévesé.

A szűrőeljárás során első lépésként az óvoda egy két oldalas szülői kérdőívet – Kommunikatív Fejlődési Adattár-3, azaz KOFA-3 – juttat el a családnak. A szülő tölti ki a tesztet. A teszt során egy szólistából kell a szülőnek kiválasztania, hogy gyermeke mely szavakat használja. A kérdőív további részében a gyermek mondathasználatát, grammatizmusát, általános beszédértését ismerheti meg a szakember. Miután a szülő kitöltötte a kérdőívet, visszajuttatja az óvodába, majd a logopédus kiértékeli a kérdőívet. A kapott eredmény alapján, ha szükséges a logopédus felveszi a kapcsolatot a családdal és további vizsgálatokat kezdeményez. Az eredmények alapján aztán egyénre szabott logopédiai terápiában részesül a gyermek.

Az ötéves kori szűrővizsgálaton a gyermeket vizsgálja a logopédus, itt nincs már a kétoldalas szülői kérdőív. Nemcsak a nyelvi fejlettséget szűrik ilyenkor, hanem a beszédartikulációt, a beszéd formai hibáit, ezen kívül az írás-olvasás készséget is, vagyis olyan képességeket, melyek nélkülözhetetlenek a sikeres olvasás, írás elsajátításhoz.

Összegezve leírható, hogy a tavaly bevezetett jogszabályváltozás mindenképpen pozitív dolog. Hiszen számos kutatás, tapasztalat alátámasztja, hogy a kezeletlen nyelvi zavar, a beszéd tartalmi fejletlensége későbbi tünetei a tanulási nehézségek, zavarok lehetnek. A korai szűréssel ezek jó része preventív módon megelőzhető lenne. Ebben a felállított új rendszerben kétszer is találkozunk a logopédus a gyermekkel, ezáltal korán felismerhetővé válnak a beszédfejlődési zavarok, több idő jut a terápiára, illetve hatékonyan nyomon követhető a gyermek fejlődése.

Irodalom:

- 53/2016 (XII. 29) EMMI rendelet <https://net.jogtar.hu>

- Kas B., Lőrík J., Bertalan R. F. (2017): A korai nyelvi - kommunikációs fejlettség új mérőeszköze, a MacArthur - Bates Kommunikatív Fejlődési Adattár 3. (KOFA3) alapjai és gyakorlati alkalmazási lehetőség. Logopédia, II. évfolyam 1. szám

- Kas B., Lőrík J., Szabóné Vékony A. és Komárominé Kasziba H. (2010): A korai nyelvi fejlődés új vizsgálóeszköze, a MacArthur - Bates Kommunikatív Fejlődési Adattár (KOFA) bemutatása és validitási vizsgálata. Gyógypedagógiai Szemle, XXXVIII/2, 114125.

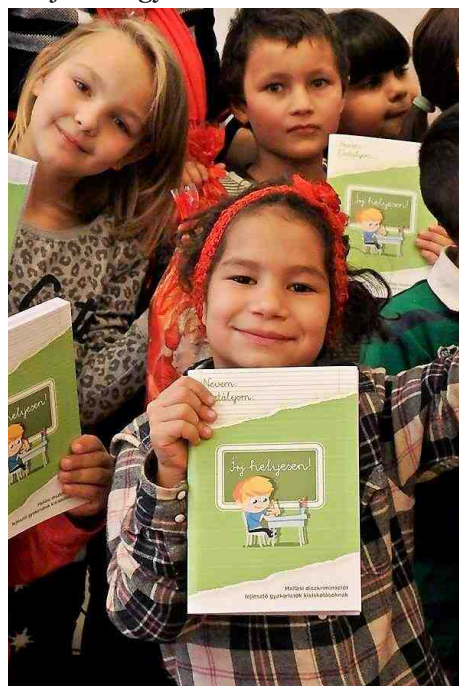

Menteni, ami menthető

Egy igen nehéz helyzetben lévő peremkerületi általános iskolában dolgozom Salgótarjánban. Iskolánk tanulói, zömében - mintegy 90%-ban- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek. A tanulási nehézség (gyermekünk harmada) és a sajátos nevelési igény, a halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzet mellett nálunk csak hab a tortán. Aki nem látott közléről hasonló iskolát, az nem igen tudhatja, milyen nehézségekkel, akadályokkal kell megküzdeni nap mint nap egy ilyen intézményben. Mi, kollégák jó páran „rég motorosok” fájó szívvel éltük meg a 2000-es évek környékén az iskola körzetének drasztikus társadalmi átrendeződését, ennek következtében a tehetséggondozó és jó hírű iskolánk villámgyors hanyatlását. Körülményeink között, helyzetünkből adódóan nehéz a mindennapokból erőt meríteni, nehéz továbblépést tervezni. Sikerélmény hiányában könnyen megkörnyékezi kollégáinkat a kiegészítés veszélye, ami tovább súlyosbítja helyzetünket.

30 éve dolgozom az intézményben gyógypedagógus-fejlesztő pedagógusi státuszban. Egy hozzánk hasonló „inger-gazdag” környezetben rengeteget tapasztal az ember évről-évre. Innovatív tantestület lévén a régmúltban is jobbnál-jobb fejlesztéseket kezdeményeztünk, amiknek aktív részese voltam. Ami a jelent illeti, most erre már erősen rá is kényszerülünk. A fáma azt mondja: „Találd ki magad, mit lehet kezdeni helyi szinten a problémával, ne mástól várj megoldást!” Többfaktorú nehézségeink a hétköznapi, többségi pedagógiai módszerek lehetőségeivel nem igen megoldhatók. Erősen érintett terület volt évekig az „írás”. Óriási méreteket öltött a probléma, tanácskozások hosszú sora az írásfejlesztés átalakításáról, megújításáról szólt. A hagyományos eljárásokkal, eszközökkel már nem boldogultak pedagógusaink. Az iskola saját gyógypedagógusának nem kis feladata, felelőssége van ilyen szituációban: támaszt nyújtani kollégáink, lehetetlen helyzetekben ötleteket, tanácsokat adni.

A szükség hozta tehát azt a szituációt, hogy a több évtizedes fejlesztő gyakorlatomban sikeresen alkalmazott és kis csoportban hatásosnak tűnő írásprogramot közkinccsé tegyem. Első körben létrejött az első évfolyam számára egy írás-kivitelezést fejlesztő munkáltató füzet **Írj szébben!** - címmel. Majd az írás tartalmi oldalának erősítésére született meg az **Írj helyesen!** -, ami rendhagyó módon a hallásdifferenciálás fejlesztését szolgálja. Ezen eszközök által az íráskészség egy komplexebb támogatást kap. Az eszközök létrehozását egykori szülőink szponzorálták. A programot a két füzetrel, a hozzájuk szorosan kapcsolódó módszertannal 2016/17-től osztályszinten, az írástanításba szorosan beépítve alkalmazzuk. Hatásvizsgálatok azt mutatják, hogy sokkal eredményesebb ily módon nem csupán az írás, de a tágabb értelemben vett anyanyelvi fejlesztés is. Idő közben megtörtént az **Írj szébben, helyesen!** - program szakmai ellenőrzése, lektorálása. Megerősítést kaptam szaktudományos oldalról is:

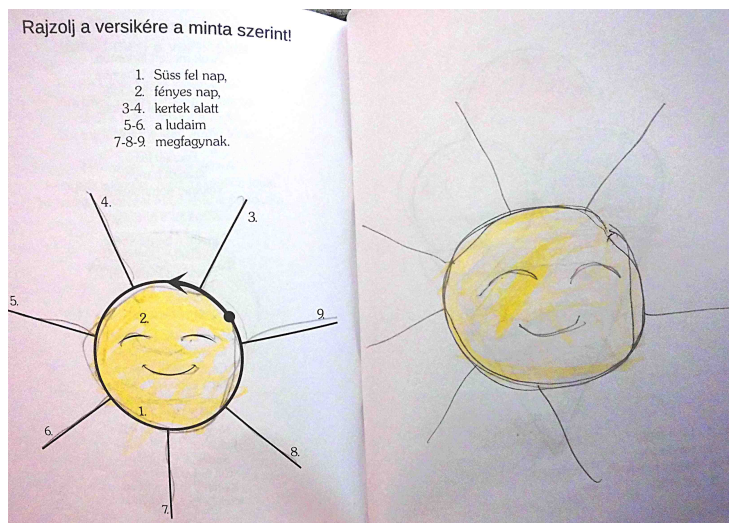

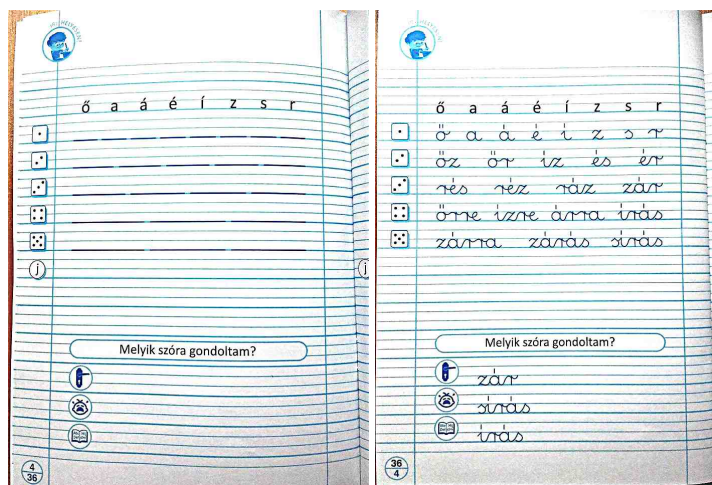
„A KIS LÉPÉSEK ELVÉN ALAPULÓ GYAKORLÁS BIZTOSAN HATÁSOS ÉS EREDMÉNYES A FEJLESZTŐ MUNKÁBAN. A MAI OKTATÁSBAN HIÁNYZIK EZ A FAJTA ALAPOSSÁG, PEDIG MÁSKÉPPEN NEM ALAKUL KI A JÓ BETŰISMERET ÉS A SZÉP ÍRÁSKÉP...”

/Rosta Katalin ELTE Speciális Gyakorló Óvoda és Korai Fejlesztő Módszertani Központ - igazgató/

Írj szebben! - foglalkoztató füzet három terület: a szem- kéz- és beszédritmus összehangolását tűzi ki célul. Fő fejlesztési momentuma a ritmus. A mondókákkal kísért rajzolás és írás technikája kialakítja azt a belső lüktetést, ami elengedhetetlen a szabályos és lendületes íráshoz. A ritmusfejlesztéshez népi mondókákat, versikéket vesz alapul, fejlesztve a gyermek beszédkészségét, verbalitását. A vizuomotoros és grafomotoros készségek fokozatos finomításával fokozatosan juttatja el a gyermeket az írás technikájáig. Az oldalak a nagy sima felületről indulva, lépésről-lépésre vezetnek az elsős vonalazású füzet vonalrendszerébe. Intenzív fejlesztő hatást gyakorol a szeriális képességekre, ami az olvasás fejlődését is nagyban segíti. A betűfűzés technikájával megtapasztaltatja a vonalközök rendszerét, a megfelelő betűarányokat, kötési technikákat. A fejlesztőanyag hangok és betűk módszeres differenciálására is törekszik. /Szakmai lektor: Rosta Katalin/

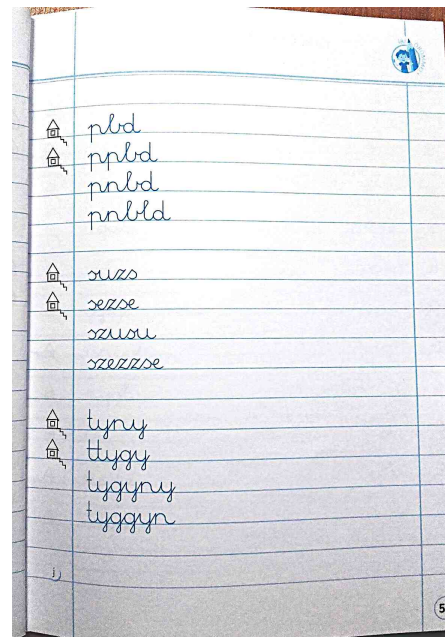
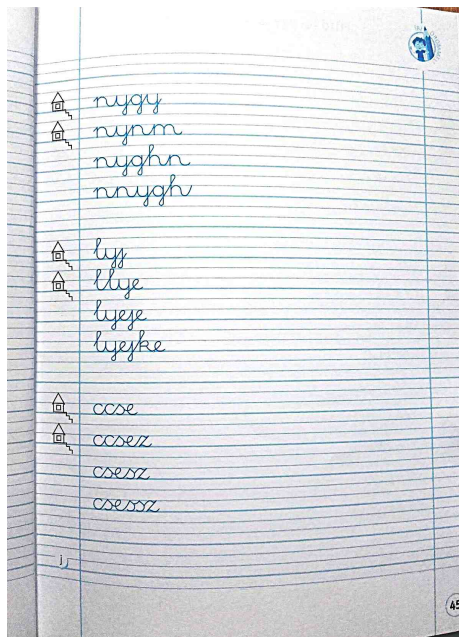
Írj helyesen! – Az eszköz a hallás utáni írás fejlesztési elvén, a hangdifferenciálások technikáján alapszik. Összeállítása az Apáczai ill. Meixner betűtanítási sorrend figyelembe vételével történt. Erőteljesen követi a fokozatosság, a fokozatos egymásra épülés elvét. A gyermek számára biztonságot, a tollbamondásra történő írás sikerességét biztosítja. A füzet segítségével a gyermek ráérez a hangzók auditív különbözőségeire. A homogén gátlás elkerülésével módszeresen törekszik a betű és hangtévesztések kiküszöbölésére. Első körben egymástól távol, majd pedig egymás mellett gyakoroltatja a hasonló hangzású betűket, szavakat. Intenzíven fejleszti a sorok, oldalak közötti tájékozódást és az önellenőrzést. Olyan fogalmak megerősítését adja, mint betű, szó, mondat, szótag, (magánhangzó, mássalhangzó) A füzet szóanyaga az elsős, másodikos kötelező szókészletet nagy százalékban tartalmazza. /Szakmai lektor: Sz.dr.Hegedűs Rita - OFI nyelvész/

A füzeteket közvetlenül ez idáig több helyszínen: iskolai, városi, megyei és megyén kívüli szakmai programokon is népszerűsítettük. Létrehoztunk a terjesztése céljából egy Facebook csoportot: "Írj szebben, helyesen! -

gyógypedagógiai módszertan" - néven. A csoport 4000 fővel működik, ahol tapasztalatokat osztunk meg a füzethasználatról, de más egyéb hasznos tudnivaló is népszerűsítésre kerül. Már a csoporttagok ösztönzésére készítettem el 2018 tavaszán az **Írj örömmel!** – munkafüzetet, ami a szépírás és helyesírás fejlesztése céljából nagyobbak számára készült és legalább olyan népszerűségnek örvend, mint az első két kiadvány.

Írj örömmel! - a grafomotorika fejlesztését tűzi ki célul egy nagyobb iskolai korosztály számára. Módszertanában ritmusalapú, és az Írj szebben! – füzet pedagógiai elveit követi. Fokozatosan, több vonalrendszert felhasználva juttatja el a tanulót a legkeskenyebb vonalközbe, amit az iskolában használnia kell. A szerialitás fejlesztő hatására épít, betű-differenciálásokra törekszik, ezáltal az olvasási készség és helyesírás megerősítését is szolgálja.

Nemrégiben összeállítottam a három füzet használatára egy Módszertani útmutatót, ami a több évtizede alkalmazott módszertan tükrében szorosan a füzetek tartalmához illeszkedik. Szinte oldalról-oldalra segíti a fejlesztő folyamatot.

Népszerűségünk töretlen. 14 hónap alatt 2000 db füzetecske értékesítése történt meg, ami nekünk azt is jelenti, hogy tanulóink osztályszinten, ingyenesen juthatnak a kiadványokhoz. A közösségi oldalnak köszönhetően lehetőségünk adódott külföldön is szerencsét próbálni. Szeptember 1-jén Erdélyben, Déván volt módszertani füzetbemutatónk. Megosztásainkat több ezren követik, olvassák. Rengeteg levél érkezik hozzám, ami azt jelzi, hogy nem volt értelmetlen ez a törekvés, mert valóban hiányterületet fednek le az írásfejlesztő füzetek. Hívnak bemutatás céljából munkaközösségek, intézmények. A Salgótarjáni Pedagógiai Oktatási Központ több ízben is lehetővé tette bemutatkozásunkat, bemutató órákkal illusztrálva a programot. A környéken érdeklődve figyelik, hogyan leszünk egyre népszerűbbek. Törekvéseinket egyre többen ismerik és elismerik.

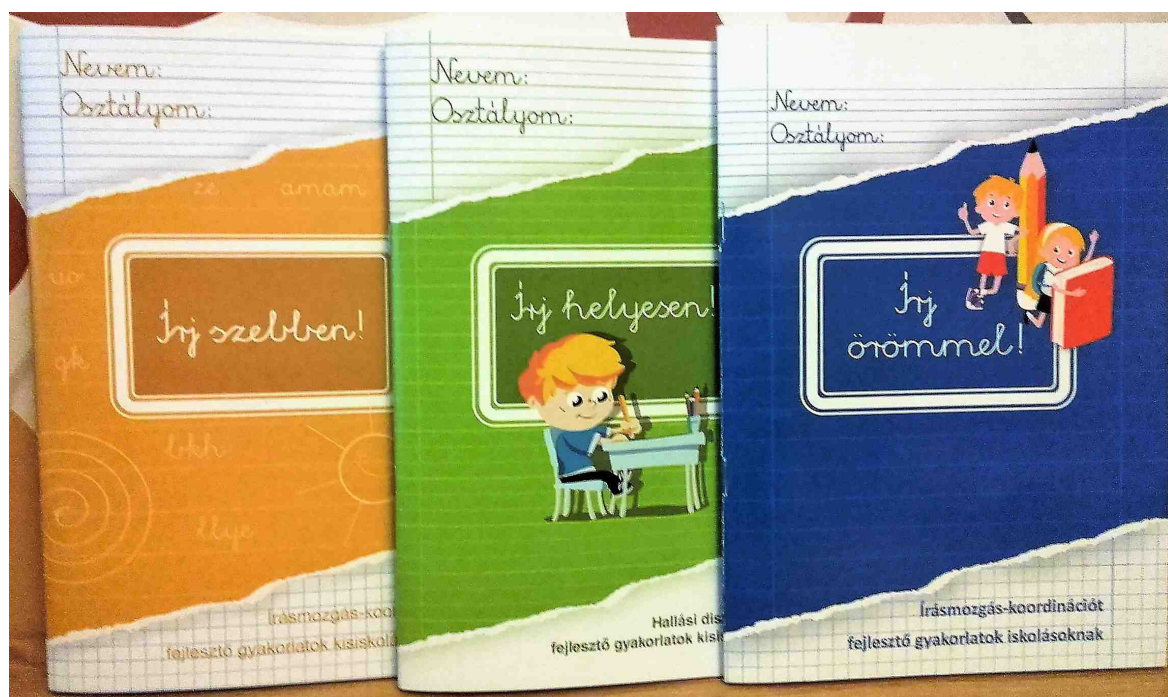
A vásárlói visszajelzés a legjobb tükör:

- „Megérkeztek és már most örülök, milyen jól tudom hasznosítani. Amint lesz rá anyagi lehetőségünk, jelentkezem az újabb példányokért.”
- „Megérkeztek a füzetek, köszönöm szépen! Gratulálok! Nagyon jól összeállított, igényes művek. Nagy hasznát fogom venni.”
- „Komolyan gondolom, hogy nagyon jó dolgot hoztál létre! Hiánypótló, szakmailag tökéletesnek látom. Ezt a letanitott 37 év alapján mondom! Még egyszer köszönöm a munkádat, és gratulálok hozzá!”
- „És ezúton szeretném hálámat és elismerésemet is kifejezni a munkáddal kapcsolatban, az írj szebben füzeted is szuper volt, ezzel is örömmel fogok dolgozni.”

Az idézett levelekhez hasonlókat sokaságát kapom nap mint nap. Határtalanul boldog vagyok, hogy kollégáknak, szülőknak, gyermekeknek nyújthatok a szakmai anyagok által hatékony segítséget. Azt gondolom, annál nagyobb elismerés pedig nem létezik, amikor az ember „saját hazájában” is elismerést kap. Közvetlen kollégáim, vezetőim is támogatják munkámat. Örömmel alkalmazzák a módszert, lelkesen segítik a terjesztést. Hitetlenkedve azt szoktuk mondani „vannak még csodák”. Én pedig valóban csodának élem meg a leírtakat. Mintha a sors nekem erre az életszakaszra ezt a feladatot szánta volna, és jött is hozzá minden segítség, amire szükségem volt.

Gyarmathy Éva történetünket megismerve így reagált:

„NEHÉZ IDŐKBEN ÉS HELYZETEKBEN IS LEHET MENTENI, AMI MENTHETŐ, ... ÉS MILYEN JÓ, HOGY SOKAN VAGYUNK ÍGY!...”

Az írásfüzetek és a program megismerhető Facebook-oldalunkon:
<https://www.facebook.com/groups/1484601921563382/>

KAPCSOLAT FELVEHETŐ:

E-mail: palma.88@hotmail.com

Tel: 06-30-565513

Boldogabb és sikeresebb gyermek az iskolában - a Komplex Szenzomotoros Tréning

„A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEK, TANULÓ: AZ A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEK, TANULÓ, AKI A SZAKÉRTŐI BIZOTTSÁG SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNYE ALAPJÁN AZ ÉLETKORÁHOZ VISZONYÍTOTTAN JELENTŐSEN ALUL TELJESÍT, TÁRSAS KAPCSOLATI PROBLÉMÁKKAL, TANULÁSI, MAGATARTÁSSZABÁLYOZÁSI HIÁNYOSSÁGOKKAL KÜZD, KÖZÖSSÉGBE VALÓ BEILLESZKEDÉSE, TOVÁBBÁ SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉSE NEHEZÍTETT VAGY SAJÁTOS TENDENCIÁKAT MUTAT, DE NEM MINŐSÜL SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰNEK.”

„SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK, TANULÓ: AZ A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEK, TANULÓ, AKI A SZAKÉRTŐI BIZOTTSÁG SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNYE ALAPJÁN MOZGÁSSZERVI, ÉRZÉKSZERVI (LÁTÁSI, HALLÁSI), ÉRTELMI VAGY BESZÉDFOGYATÉKOS, TÖBB FOGYATÉKOSSÁG EGYÜTTES ELŐFORDULÁSA ESETÉN HALMOZOTTAN FOGYATÉKOS, AUTIZMUS SPEKTRUM ZAVARRAL VAGY EGYÉB PSZICHÉS FEJLŐDÉSI ZAVARRAL (SÚLYOS TANULÁSI, FIGYELEM- VAGY MAGATARTÁSSZABÁLYOZÁSI ZAVARRAL) KÜZD.”

A fenti idézetek a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvényből származnak. Hazánkban a mind a beilleszkedési, tanulási, magatartászavarral küzdők száma (BTM), mind a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók száma évről évre nő.

Az Emberi Erőforrások Minisztériumának 2017. novemberi tájékoztatása szerint Magyarországon a közoktatásban résztvevő SNI- tanulók száma a 2001/2002-es tanévben 58 748 fő volt (a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók nélkül). Ez a szám a 2016/2017-es tanévre 85 730 főre emelkedett. Megjegyzendő, hogy ezen belül a pszichés fejlődési zavar 2001-ben 8690 gyereknel volt tapasztalható, s ezen problémák száma 2016-ra 42242-re emelkedett. Míg a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek tanulók száma a 2001/2002-es tanévben 62 703 fő volt, addig számuk 2016/2017-es tanévre 86 363 főre emelkedett. A közoktatásban résztvevő tanulók száma 2001-ben 944.000, 2017-ben 741.500 fő volt. Tehát a BTM-es és SNI-s diákok aránya 2001-től 2017-ig 12,8%-ról 23,2 %-ra nőtt. (Az adatok a Központi Statisztikai Hivatal 2001-es és 2017-es adatai.)

A fenti adatok elgondolkodtatók. Többek között azért, mert csak azoknak a tanulóknak a számát tükrözik, akiknek a problémái diagnosztizálva lettek. Nincs szó azokról a gyerekekről, akik az intelligencia szintjük által elvárható teljesítmény alatt teljesítenek a különböző tantárgyakból, akik „ügyetlenek”, akik rágják a körmüket, szoronganak, folyamatosan hintáznak a széken, vagy netán 6 éves koruk tájékán még előfordul náluk az ágybavizelés. Természetesen az említett problémák mellett még számos tünet előfordul a közoktatásban részvevő tanulók között, mely megnehezíti, megkeseríti nemcsak az iskolai életüket, hanem a mindennapjaikat is.

Amikor az iskolai teljesítményben is megnyilvánulnak a problémák, általában tanulási nehézségről beszélünk. Gyakran előfordul, hogy „nevet” sem kap a jelenség, csupán a tanuló értékelésében jelenik meg egy-egy rossz érdemjegyben, vagy a szorongalom, a magatartás leminősítésében. A gyerekek akarva-akaratlanul kudarcként élik meg az eseményeket, az értékelést. A sorozatos kudarcélmény a tanulástól, az iskolától való elforduláshoz vezet. Van, aki „csak” fizikailag van jelen a tanórán, gondolai egészen máshol járnak, ám sokan idő előtt befejezik a tanulmányaikat.

Az Országgyűlés Hivatala által kiadott 2017-es közlemény szerint „2008 ÉS 2016 KÖZÖTT A KORAI ISKOLAEHLAGYÓK ARÁNYA AZ EU-S TAGÁLLAMOK ÁTLAGÁT TEKINTVE FOLYAMATOSAN ÉS MEREDEKEN CSÖKKENT. HAZÁNKBAN A KÉT IDŐPONT ADATAI KÖZÖTT NÖVEKEDÉS FIGYELHETŐ MEG 11,7 SZÁZALÉKRÓL 12,5 SZÁZALÉKRA.”

Az okokat keresve nem nehéz kitalálni, hogy a probléma összetett. Meghatározó a szülői minta, a szociokulturális háttér, az anyagi helyzet, a gyermek adottságai, készségei, képességei, az az életút, melyet az iskolakezdésig bejárt. A sok lehetséges összetevő között találhatjuk az idegrendszeri éretlenséget. Ebben az esetben nem egy kóros folyamatról van szó, hanem arról, hogy a gyermek idegrendszere az iskolába lépéskor nem éri el a biológiai életkorától elvárható szintet.

Az idegrendszer fejlődésének ütemét számtalan esemény befolyásolhatja. Ezek egy része az anyaméhben éri a gyermeket (pl. az anya betegsége, folyamatos stresszhatás, gyógyszerek, vegyszerek). Gondot okozhatnak a születés körüli problémák, mint a túl gyors, vagy nagyon elhúzódó szülés, a nyakköré tekeredett köldökszínór, a császármetszés.

Jane Ayres így foglalta össze: „A SZENZOROS INTEGRÁCIÓ ZAVARAI ÁLTALÁBAN NEM ABBÓL EREDNEK, HOGY A GYERMEKET HOGYAN NEVELTÉK, SOKKAL INKÁBB AZOKNAK A KÖRÜLMÉNYEKNEK AZ EREDMÉNYE, AMELYEKET MÉG NEM TUDUNK TELJESEN ÁTLÁTNI. EGYES GYERMEKEKNÉL A ROSSZ TÁPLÁLKOZÁS, VEGYSZEREK A TÁPLÁLÉKBAN, A LEVEGŐBEN, NEHÉZ SZÜLETÉS ÉS SOK MÁS TÉNYEZŐ LEHET A ZAVAROK OKA. MIVEL AZONBAN NEM LÁTUNK BELE AZ AGYBA, NEM VAGYUNK ABBAN A HELYZETBEN, HOGY A FELISMERT PROBLÉMÁT VISSZAKÖVETHESSÜK A KELETKEZÉSI PONTIG. (AYRES, 2005)

Ulla Kiesling terapeuta tapasztalatai szerint az idegrendszer eltérő fejlődésének okai között szerepelhet a nehéz, vagy elhúzódó szülés, a szülés alatti oxigénhiányos állapot, az anyát érő stressz, a szülők dohányzása a terhesség alatt, az anya alkohol, vagy kábítószer fogyasztása, gyógyszerek hatásai, illetve megemlíti az „elektroszmogot” melyet a mikrohullámú sütők, számítógépek, mobiltelefonok és egyéb vezeték nélküli eszközök okoznak. (Kiesling, 2014)

A fenti meghatározások között szerepelnek olyan problémákat okozó tényezők is, melyek a születés után érik a gyermeket. Minden olyan körülményt mely az idegrendszer érési tempóját befolyásolja, nehéz lenne felsorolni. Viszont van néhány olyan jellegű akadályozó tényező, melyet mindenképpen érdemes megemlíteni. Ilyen az ingerszegény, vagy éppen ingerekben túlszűfolt környezet, a mesterséges élelmiszeradalékok, bizonyos fertőző betegségek, a magas lázzal járó állapot, vagy egyes gyógyszerek mellékhatásai. Az okok keresése természetesen nagyon fontos, de az egyén esetében, amikor már jelentkeznek az idegrendszeri éretlenség tünetei, véleményem szerint fontosabb a terápia, ami nem más, mint az idegrendszer „érlelése” szenzomotoros gyakorlatok által.

Az idegrendszer megfelelő szintű érettsége nemcsak fejlődésneurológiai szempontból fontos. Gondoljuk el, hogy a gyermeknek iskolába lépéskor rendelkeznie kell azokkal képességekkel, készségekkel, melyek segítségével zökkenőmentes lesz számára az iskolakezdés. Enélkül megnő az esélye az iskolai sikertelenségnek, beilleszkedési és magatartásproblémáknak illetve tanulási zavarnak.

A tanulási zavarnak többféle értelmezése lehetséges. Zsoldos Mária és Sarkady Kamilla négyféle típusát különböztetik meg (Zsoldos-Sarkady, 1991):

- fejlesztő pedagógiai gyakorlat,
- neuropszichológiai megközelítés,
- perceptuális, illetve szenzomotoros elméletek,
- pszicho-lingvisztikai séma.

Az általam alkalmazott terápia, illetve prevenciók tréning szempontjából a harmadik, tehát a perceptuális, illetve szenzomotoros elméletek szempontjából szeretném részletesebben bemutatni a problémát.

Piaget fejlődéslélektani elmélete szerint a gyermek pre-kognitív és kognitív fejlődési folyamatában négy elkülöníthető szakasz határozható meg. (Katona, 2001) Ezek időbeli elhelyezkedése és tartama függ az egyéntől, viszont egészséges ember fejlődése során jelen vannak. A fejlődési szakaszok sorrendje azonos és szigorúan meghatározott. Piaget kiemeli a reflexek adott időszakban betöltött szerepét, illetve hangsúlyozza az integrálódás fontosságát.

A gestaltpszichológia képviselői, Goldstein, Strauss, Werner, Wewetzer Lempp (Illyésné, 1987) az 1930-as években meglátták az összefüggést az észlelési zavar és az agy organikus elváltozása, sérülése között. A későbbiekben ez képezte az alapot a szenzoros impulzusok és motoros válaszok közötti összefüggések elemzésénél.

Kephart és Frostig (Rogers -Agnes L.1968) kiemelt szerepet tulajdonítottak az érzékelésnek és a mozgásnak azon kognitív képességeket illetően, melyek meghatározzák a tanulási képességeket.

Affolter „A PERCEPCIÓ FEJLŐDÉSÉT SZAKASZOKRA BONTOTTA. AZ ELSŐ, MODALITÁSSPECIFIKUS SZAKASZBAN TÖRTÉNIK MEG AZ ALAPMODALITÁSOK FEJLŐDÉSÉNEK ELINDULÁSA, MELYEK ZAVARTALAN FEJLŐDÉSE FELTÉTELEZI A MÁSODIK SZAKASZ SIKERES ALAKULÁSÁT. EBBEN AZ ÚGYNEVEZETT INTERMODÁLIS FÁZISBAN MÁR A MODALITÁSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSE, ÖSSZEKAPCSOLÓDÁSA TÖRTÉNIK MEG. A HARMADIK SZAKASZBAN, A SZUPRAMODÁLIS, SZERIÁLIS FÁZISBAN AZ IDŐSÉG BEKAPCSOLÓDÁSA RÉVÉN VÁLIK KÉPESSÉ AZ EGYÉN A MODALITÁSOK ANTICIPÁLÁSÁRA. A FEJLŐDÉSI SZAKASZOKBAN TÖRTÉNŐ ZAVART MŰKÖDÉS HATÁSSAL VAN A TANULÁSI FOLYAMATOK KIALAKULÁSÁRA. AZ ÉSZLELÉS ÉS MOZGÁS KÖRFOLYAMATÁNAK HANGSÚLYOZÁSA TESZI TELJESEBBÉ A PERCEPTUÁLIS FOLYAMATOK FEJLŐDÉSÉNEK ISMERETÉT. AZ INTEGRÁCIÓT AZ AGY AZ EGYENSÚLYI ÁLLAPOT AUTOMATIKUS FENNTARTÁSÁRA SZERVEZI. AZOK AZ INTEGRÁCIÓS FOLYAMATOK, MELYEK A SENZOMOTOROS RENDSZERREL KAPCSOLATOSAK, KÜLÖNÖSEN JELENTŐSEK A NEUROGÉN TANULÁSI ZAVAROK SZEMPONTJÁBÓL.” (Bolla-Mészáros, 2014)

Ayres a szenzomotoros integrációt a kognitív fejlődés alapjának tekintette. Elmélete szerint a szenzomotoros integráció négy szinten valósul meg. Az első szinten a taktilis érzékelés által szerzett információk kerülnek egymással kapcsolatba. Középpontban az anya és a gyermek taktilis kapcsolata áll, mely a simogatást, szoptatást, tisztába tevést foglalja magában. Az érintésen, mint kellemes élményen van a hangsúly. A második a gyermek vestibuláris és proprioceptív érzékelése, az ingerek feldolgozása. Ez teszi lehetővé a koordinált szemmozgások létrejöttét, az izomtónus beállítását, a gravitációs erővel szembeni mozgások kivitelezését (ezen nemcsak a nagymozgások értendők, hanem a nyelv mozgatása a beszéd során, a szemmozgások, az ujjak finom- motorikája is), a biztonságos mozgást. A szenzoros integráció harmadik szintjét az akusztikus és vizuális ingerek percepciója, feldolgozása és integrációja követi. Ennek következménye egyrészt a beszéd megértése, beszéd képzése. Másrészt a vizuális ingerek észlelése, a szem-kéz koordináció kialakulása, melynek során a gyermek saját mozgásának urává válik. A negyedik szintet az összetett feldolgozási folyamatok képviselik. Ezek tulajdonképpen a tanulási alapképességek; az olvasás, írás, számolás, mozgás, figyelem és viselkedésszabályozás.

„AZ ÖNKÉP, AZ ÖNKONTROLL, A MAGABIZTOS, CÉLIRÁNYOS VISELKEDÉS CSAK ÚGY JÖHET LÉTRE, HA A TEST MINT AZ IDEGRENDSZER ÁLTAL VEZÉRELT SZOMATOSZENZOROS EGYSÉG MŰKÖDIK.” (Ayres, 1984 id.: Brüggelors)

1963-ban jelent meg Mary R. Fiorentino könyve „Reflex Testing Methods for Evaluating C.N.S. Development” címen. A szerző abból a célból jelentette meg korszakalkotó művét, hogy a neurológiai diszfunkciók megnyilvánulásának (jelen esetben a perzisztáló csecsemőkori reflexek értendők ezen) tükrében

tudjuk értelmezni a fizikai, mentális, vizuális és auditív észlelési, pszicho-szociális problémákat.

Peter Blythe és lánya Sally Goddard Blythe szintén összefüggéseket találtak a perzisztáló csecsemőkori reflexek, valamint a tanulási nehézségek, a magatartás és beilleszkedési zavar között.

Napjainkban is számos kutatás folyik a gyermekek idegrendszerének érésevel kapcsolatosan, illetve léteznek szenzomotoros egyéni és csoportos terápiák.

Az általam kutatott módszer jellemzője, hogy minden olyan csecsemőkori reflex integrálását tartalmazza, melynek hatása van az egyes tanulási képességekre. Figyelembe veszi az éretlenség mértékét, a gyermekek életkorából és fizikai állapotából következő terhelhetőséget. Didaktikai és edzéselméleti szempontok tekintetében a program a fokozatosság, valamint az adaptivitás elvén alapul. Nagyon lényeges, hogy követi a gyermek ontogenezisének főbb állomásait.

Mivel a perzisztáló reflexek tanulási képességet befolyásoló hatása többszörösen bizonyított, így igen elszomorító az az adat, mely 2015-ben látott napvilágot egy lengyel kutatás során. (Ewa- Gieysztor- Choińska- Małgorzata Paprocka-Borowicz, 2015) A vizsgált 4-6 éves, egészséges gyermekek 65%-nál találtak integrálatlan csecsemőkori reflexeket. Ezen reflexek jelenléte a második életév után nemkívánatos. Ha figyelembe vesszük az esetleges spontán érést, abban az esetben is igen valószínű, hogy az érintett gyermekeknek az iskolába lépést követően különböző nehézségekkel kell szembenéznük.

A kutatásom egy részében arra szeretnék választ kapni, hogy az általam összeállított Komplex Szenzomotoros

Tréning fejlesztő hatása befolyásolja-e (és ha igen, akkor milyen mértékben) egyrészt a gyermekek idegrendszerének érését, másrészt az alapvető tanulási képességeiket?

A tréning hatását elsősorban a nagycsoportos óvodások körében, valamint az első osztályosok között fogom vizsgálni.

Amennyiben hipotéziseim bizonyítást nyernek, akkor az Integrált Komplex Szenzomotoros Tréning, hozzájárulhat bizonyos tanulási képességek megalapozásához, csökkentheti a beilleszkedési és magatartási problémákat, meghatározhatja a gyermek tanuláshoz való viszonyát egy egész életre kihatóan. A sikeres iskolai beválás hatással van arra, hogy a gyermek felnőttként hogyan találja meg a helyét a munkában, a társadalomban.

IRODALOM

AFFOLTER. (1972): AZ ÉSZLELÉSI FUNKCIÓK ZAVARTALAN ÉS PATOLÓGIÁS FEJLŐDÉSÉNEK SZEMPONTJAI. IN TORDA Á.(SZERK., 1990): SZEMELVÉNYEK A TANULÁSI ZAVAROK KÖRÉBŐL. NEMZETI TANKÖNYVKIADÓ, BUDAPEST. 87–95.

AYRES(2005): A SZENZOROS INTEGRÁCIÓ ÉS A GYERMEK (SENSORY INTEGRATION AND THE CHILD) WESTERN PSYCHOLOGICAL SERVICE, BOSTON.

BLYTHE (2015): REFLEXEK, TANULÁS ÉS VISELKEDÉS. MEDICINA, BUDAPEST.

BOLLA, MÉSZÁROS (2014): A VIZUÁLIS TÉRI KÉPESSÉGEK MEGÍTÉLÉSE. PEDAGÓGIAI SZEMLE KRASZNÁR ÉS TÁRSA, 42. ÉVF. 3. SZ. 204-210. BUDAPEST.

FIORANTINO (1963): REFLEX TESTING METHODS FOR EVALUATING C.N.S. DEVELOPMENT CHARLES THOMAS PUBLISHER, USA ILLINOIS.

GOLDSTEIN (1939): THE ORGANISM: A HOLISTIC APPROACH TO BIOLOGY DERIVED FROM PATHOLOGICAL DATA IN MAN. AMERICAN BOOK PUBLISHING. US. SALT LAKE CITY. 539.

[HTTP://EPA.OSZK.HU/00000/00035/00023/1999-01-LK-ZSOLDOS-TANULASI.HTML](http://EPA.OSZK.HU/00000/00035/00023/1999-01-LK-ZSOLDOS-TANULASI.HTML) 2018.09.01.

[HTTP://EPA.OSZK.HU/03000/03047/00066/PDF/EPA03047_GYOSZE_2014_4_293-304.PDF](http://EPA.OSZK.HU/03000/03047/00066/PDF/EPA03047_GYOSZE_2014_4_293-304.PDF) 2018.09.01.

[HTTPS://WWW.KSH.HU/DOCS/HUN/XFTP/IDOSZAKI/OKTAT/OKTATAS1617.PDF](https://WWW.KSH.HU/DOCS/HUN/XFTP/IDOSZAKI/OKTAT/OKTATAS1617.PDF) 2018.09.01.

[HTTPS://NET.JOGTAR.HU/JOGSZABALY?DOCID=A1100190.TV](https://NET.JOGTAR.HU/JOGSZABALY?DOCID=A1100190.TV) 2018.09.01.

[HTTPS://WWW.TEIR.HU/RQDIST/MAIN?RQ_APP=META&RQ_PROC=MEZOK&LOC=13729](https://WWW.TEIR.HU/RQDIST/MAIN?RQ_APP=META&RQ_PROC=MEZOK&LOC=13729) 2018.09.01.

[HTTPS://WWW.NCBI.NLM.NIH.GOV/PMC/ARTICLES/PMC5778413/](https://WWW.NCBI.NLM.NIH.GOV/PMC/ARTICLES/PMC5778413/) 2018.01.09.

ILLYÉS GYULÁNÉ (1987): GYÓGYPEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIA. AKADÉMIAI KIADÓ, BUDAPEST.

KATONA (2001): AZ ÖNTUDAT ÚJRAÉBREDÉSE. MEDICINA BP. 332-334.

LARKIN, J. H. ÉS SIMON, H. A. (1987): WHY A DIAGRAM IS (SOMETIMES) WORTH TEN THOUSAND WORDS. COGNITIVE SCIENCE, 9. 11. SZ. 65-99.

ROGERS, AGNES (1968): INCORPORATING FROSTIG AND KEPHART PRINCIPLES IN CURRICULUM FOR MENTALLY HANDICAPPED. NEW YORK

ZSOLDOS, SÁRKADI (1991): SZŰRŐELJÁRÁS ÓVODÁSKORBAN A TANULÁSI ZAVAR LEHETŐSÉGÉNEK VIZSGÁLATA: MSSST (MEETING STREET SCHOOL SCREENING TEST) ELTE BÁRCZI GUSZTÁV FŐISKOLA KAR GYÓGYPEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIAI INTÉZET, BUDAPEST.

Szent Mór nyomába lépni

A SZENT MÓR ISKOLAKÖZPONT ALSÓ TAGOZATÁNAK ÜNNEPI DÉLELŐTTJE

Intézményünkben, a Szent Mór Iskolaközpontban minden évben nagy nap október 25. Ezen a napon iskolánk névadóját, a Pécsi Egyházmegye társvédőszentjét ünnepeljük. Az elmúlt tanévben hagyományos programjainkat megtartva és azt sok érdekességgel kiegészítve szerettünk volna egy egész napot annak szentelni, hogy elmélyüljön kötődésünk kedves szentünk és az ő öröksége iránt. Igyekeztünk úgy alakítani az első négy évfolyam számára a délelőtti eseményeit, hogy az a kicsik számára méltó és emlékezetes is legyen.

Reggel 8-kor ragyogó napsütésben indultunk szentmisére iskolánk Papnövelde úti kápolnájába. Vígán zengte minden gyerek Gyöngyösi István és a Kicsinyek Kórusa vezetésével: "ÖRVENDEZZÜNK, MINDNYÁJAN AZ ÚRBAN, ÜNNEPI NAPOT ÜLVÉN SZENT MÓR PÜSPÖK TISZTELETÉRE. KINEK ÜNNEPÉN ÖRÜLNEK AZ ANGYALOK, ÉS DICSÓÍTIK AZ ISTENNEK FIÁT." Kajtár Edvárd atya a szentbeszédben közel hozta csaknem ezer év távlatából Szent Mór alakját. Élővé, megfoghatóvá és követhetővé tette mindannyiunk számára. Beszélt továbbá Szent István királyunkról és Szent Imre hercegről, hogyan fonódott szorossá életük Szent Móréval, hogyan munkálkodtak hazánk, népünk kereszténnyé válásában. Mit tanulhatunk tőlük barátságról, emberségről, tartásról. Hogyan válhatja az ő példájukat valósággá a 21. század gyermeke ma, a mindennapokban akár otthon akár az iskolában is.

Sok helyi vonatkozása is volt a mondandójának, mivel az első pécsi bazilikának 1036-ban Szent Mór bencés szerzetes lett a püspöke. A szentmise könyörgésében a gyerekek kérték Istentől, hogy elődeink példája nyomán saját lelki életüknek alakítói lehessenek.

A szentmisét követően a négy évfolyam mindegyike külön úton folytatta a napot. A szervezésben és a lebonyolításban hatalmas segítséget kaptunk a Pécsi Egyházmegyétől és két elkötelezett múzeumpedagógusától Farkas Krisztinától és Túri Zsuzsannától, hogy minden gyermek a saját befogadóképességének megfelelően ismerkedhessen az építészeti és szellemi örökséggel. Elsőseink a Szent Péter és Pál Székesegyház játékos megismertetésével folytatták a délelőtti.

Egy kis griffmadár fióka báb csőréből hallhatták a tudnivalókat, és zseblámpával a

kezükben kereshették a Noé bárkájáról megszökött, a Székesegyházba bemenekült állatkák képeit, domborműveit, szobrait. A Szent Mór kápolna csodálatos freskói, Székely Bertalan festőművész alkotásai képeskönyvként mutatták be a kápolna névadója életének legendás mozzanatait.

Másodikosaink a Kőtárba siettek, itt interaktív, játékos módon találkoztak az ismert épületekkel. Óriás puzzlek, kockakirakók, összerakható templom-makettek segítségével élvezhették a jól ismert játékok igazi, értékeket közvetítő változatait.

Harmadikosaink útja a Belvárosi Templomba, a Dzsámiba vezetett. Érdekes sétálólapot vehettek a kezükbe a gyerekek, ami feladatokat és az életkorukhoz igazított ismereteket is tartalmazott. Ezután végig járták a templomot, fontos dolgokat tudtak meg annak történetéről, majd a földalatti temetkezőhelyeket is meglátogatták, ahol kedves lelki atyánkra, Farkas Bélára is emlékeztek.

Különleges kaland várta a negyedikeseket is, akik még a Püspöki Palotába is eljutottak, ahol megcsodálták a Dóm térre néző keleti szárny reprezentatív szobáit, a gazdagon díszített berendezéseket. Majd a kert következett, ahol különleges növények, szökőkutak, szobrok, Zsolnay-díszítmények között sétálhattak. Ezután a híres-nevezetes "Titkos alagút" várta őket, amelyen keresztül borospincékbe, majd a Magtár látogatóközpontba jutottak.

Nem csupán a kilátást és a csodálatos panoráma látványát, hanem hatalmas élményt is kapott minden kisiskolás azzal, hogy meghódíthatták a Székesegyház dél-keleti tornyát. 133 lépcsőn felkapaszkodva a Székesegyház 3 harangját is megcsodálhattuk, amelyek Szűz Mária, Szent Pál és Szent Ferenc nevét viselik.

Lelki tarisznyánkat tehát egy évre megtöltöttük, identitásunkba megerősödve azzal a tudattal folytattuk a tanévet, hogy jó összetartozni, és „szentmórosnak” lenni.

A szerző köszönetét fejezi ki kollégájának, Gyöngyösi Istvánnak a segítségért a beszámoló elkészítésében és a fotózásért.

Egy természettudományos nap forgatókönyve

2018. január 27-én a természettudományos munkaközösségünk lehetőséget kapott, hogy megmozgassa az iskolát. Ennek keretében, a tanórai keretektől elrugaszkodva megpróbáltunk egy olyan programot összeállítani, amely minden évfolyam számára élményszerű és hasznos tudást ad. Az alábbi forgatókönyvet ajánljuk azoknak, akik szeretnének ötleteket meríteni egy rendhagyó nap megszervezéséhez.

5. évfolyam: Geometriai origami

Az 5. évfolyam egyik állomása volt a „Geometriai origami”, ahová osztályonként 2-2 csoportban érkeztek a gyerekek.

A maguk által kiválasztott színhármasból „kocka a gömbben” alakzatot készíthettek 6 db négyzetlapból, hajtogatással – ragasztó nélkül. A gyerekek munkáját segítették a matek szakkörösök. Ők szerdán, a szakköri órán tanulták meg ezt a hajtogatást. Öröm volt nézni a gyerekek érdeklődését, lelkesedését, ahogy kedvet kaptak a nem is olyan könnyű munkához! Segítették, bíztatták egymást, versenyeztek az idővel. Közben beszélgettek, nevetgéltek, jól érezték magukat. Büszkén vitték haza a munkájuk gyümölcsét.... És otthon még készítették egyet-kettőt.

6. évfolyam: Vízmű látogatás

Ez a külső helyszín nagyon jó lehetőség a vízzel kapcsolatos problémákkal való szembesítésre. Ahogy a hulladékgyűjtésben, úgy a vízfelhasználásban is pazarlóan élünk. A nagy tömegű szennyvíz nem juthat vissza a talajba, folyóvizekbe. A szennyvíz tisztítása során a különböző fázisokon keresztül a víz újra megtisztul, felhasználhatóvá válik. Fontos szembesülni azzal is, hogy mit önthetünk a csapba, és mit nem. Hogyan tisztíthatjuk otthon a csapvizet, és hogyan dolgoznak a mikrobák az összegyűlt szerves anyagokkal.

7. évfolyam: Zsolnay Negyed

A Zsolnay Negyedben felajánlott három program egészen elvarázsolta a gyerekeket. A Planetárium, az interaktív varázstér és a Varázsóra olyan három előadás, ami az iskolai környezetből kiragadva egy egészen új világba viszi a diákokat. A látványos fizikai kísérletek elgondolkodtattak arról, hogy az amúgy nehéz és nehezen érthető fizika tantárgy milyen csodálatos titkokba vezethet be bennünket. A Planetárium olyan módomban mutatja be az univerzumot, ahogy az iskolában nincs rá lehetőségünk. Az Interaktív varázstér pedig Pécsre hozza a Csodák Palotáját, lehetővé téve, hogy a diákok olyan dolgokat próbálhassanak ki, amelyenekre az iskolában nincs mód.

8. évfolyam: Forgószínpad

Minden évfolyamot nem volt lehetőségünk kivinni a külső helyszínekre, ezért kollégáink olyan programot találtak ki ennek az évfolyamnak, amely az iskola falai között az iskolán túlmutató élményeket adhat nekik. A diákok egyik helyszínről a másikra vándoroltak a következő állomások között:

- Biblia a számok tükrében

Nem is gondoljuk, hogy a Szentírásban milyen sok szám fordul elő. Egy az Isten, de három a Szentháromság, tizenkettő az apostol és hetvenkettő a tanítvány. Ezek pedig csak ízelítők abból, hogy a számok hogyan vesznek körül bennünket és néha túlmutatva önmagukon jelentésük, üzenetük is van számunkra.

- Virtuális utazás a Google Earth programmal

A diákok először megismerték a program Google Earth működését, majd csoportokban dolgoztak tovább. Minden csoport egy utazási iroda képzeletbeli megbízottja volt. A csoport eldöntötte, melyik országba fog utazást szervezni. A kiválasztott országot kellett felfedezniük a Google Earth segítségével, és a tervezett útvonalról egy ajánló prezentációt is készíthettek. Ajánlott volt egy-egy városban megnézni a Google Earth által felajánlott nevezetességeket. Egészen az utcaképekig lementek, tereken néztek körül, híres épületekbe kukkantottak be. A virtuális utazás során motiváltak voltak a diákok, de az ajánló prezentáció elkészítéséig csak kevesen jutottak el. A kitűzött célt ennek ellenére elértük, felfedezték, hogy ez a szoftver kiválóan használható különböző tantárgyakhoz, de nézegetése hasznos kikapcsolódás is lehet.

- Boszorkánykonyha

Talán túlzás volt ezt a címet adni ennek a foglalkozásnak, mindenesetre a diákok figyelmét egyből felkeltette. Egy igazi aktív biológia foglalkozáson vehettek részt a gyerekek, ahol volt vércsoport meghatározás, nyál pH-jának vizsgálata, vércukorszint mérés, Donders-modell készítés, valamint hogy a foglalkozás a címének is megfeleljen, egy kis kísérletezés is. Konkrétan a hozott tejfogakat tették bele a gyerekek Coca-colával megtöltött edénybe, és figyelhették meg, hogyan marja szét.

9. és 10. évfolyam: Forgószínpad

- Nobel-díjasok

Kis országunk egészen elképesztő mennyiségű Nobel-díjast adott a világnak. Egy előadásban ismerkedhettek meg a gyerekek azokkal, akikre ilyen módon is büszkék vagyunk:

Kémia:	Hevesy György Oláh György
Fizika:	Wigner Jenő Gábor Dénes (Teller Ede, Szilárd Leó)
Orvosi, élettani:	Dr Bárány Róbert Szentgyörgyi Albert
Közgazdaság:	Harsányi János
Matematikusok:	Erdős Pál Bay Zoltán Lánczos Kornél

Informatika: Andy Grove (Gróf András)
Neumann János
Kemény János

Rajtuk kívül találkozhattak Bíró József golyóstollával és Gábor Dénes hologramjával is. Az ismerkedés után két totót kellett kitölteniük arról, hogy mit jegyeztek meg. Maga a teszt árulkodik arról, hogy milyen sok érdekességről volt szó velük kapcsolatban:

Hevesy György

1. Milyen Nobel-díjat kapott?

1. fizikai   2. kémiai   X. matematikai

2. Hol született?

1. Budapest   2. Nagytétény   X. Zürich

3. Hányas számú a róla elnevezett kisbolygó?

1. 23009   2. 10444   X. 44239

4. A szájhagyomány szerint melyik étel segítette a tudományos felfedezését?

1. rántott hús   2. paprika   X. fasírozott

5. Kinek az asszisztense volt?

1. Einstein   2. Niels Bohr   X. Lord Rutherford

6. Mennyi időt tölt átlagosan egy vízmolekula az emberi szervezetben?

1. 2 hetet   2. 3 napot   X. 12 órát

7. Melyik izotópot használta először a csontok anyagcseréjének vizsgálatához?

1. ^{12}C 2. ^{226}Ra X. ^{32}P

8. Hogyan mentették át a II. világháborún Max von Laue és James Franck Nobel-díjait?

1. egy szekrényben   2. elásva   X. királyvízben, feloldva

9. Milyen tudományágak használták Hevesy felfedezéseit?

1. csillagászat   2. geokémia   X. közgazdaságtan

10. Melyik folyóirat ismertette a csontok anyagcseréjének gondolatát?

1. Science   2. Nature   X. Time

11. Melyik kémiai elem felfedezésében segített Hevesy György?

1. Szamárium   2. Cirkónium   X. Hafnium

12. Hol érettségizett Hevesy György?

1. Trefort Gimnázium, Bp   2. Fasori Evangélikus Gimnázium   X. Piarista Gimnázium, Bp.

13. Európa melyik városában végzett geológiai kutatásokat?

1. Freiburg   2. Manchester   X. Párizs

+1. Milyen emberi tulajdonságára figyeltek fel a munkatársai?

1. hirtelen haragú   2. udvarias   X. zárkózott

- Varázslatos fizika

Egy természettudományos nap kiváló lehetőség, hogy kicsit szétválasszuk a fiúkat és a lányokat. Hiszen mindegyiket más-más érdekli. Különösen, ha fizikáról van szó. Ezen a napon ezért a fiúk a gépek, fegyverek működésével, és annak fizikai magyarázatával foglalkozhattak, ami nem különösen vonzotta volna a lányokat, míg ők a háztartási gépek (pl. vasalók, tűzhelyek, mikró) működését tanulmányozhatták, ami talán a fiúkat

kötötte volna le kevésbé. Az alkalmat néhány elektrosztatikai kísérlet tette látványossá mindkét nem számára: Faraday-kalitka, Segner-kerék, ekvipotenciális felületek, avagy miért ülhetnek a madarak a villanydróton - van de Graaf generátorral.

- Kémiai kísérletek:

Egy rövid ppt keretében ismerkedhettek a diákok azzal, hogyan keresték a középkorban a Bölcsek Kövét, hogy aranyat tudjanak gyártani, majd ezután ők maguk kísérletezgethettek. Egy remek lehetőség volt arra, hogy nagyobb diákokat vonjunk be a tanításba, akik az egyes csoportokban a kísérleteket levezették, bemutatták és a tanulói kísérleteket felügyelték, irányították.

- Gyógynövények:

Biológia tankönyveink sajnálatos módon kevés teret engednek a gyógynövények tanulmányozására. Éppen ezért most ragyogó lehetőség kínálkozott arra, hogy a gyerekek játékos módon ismerkedhessenek ezekkel a számunkra nagyon hasznos élőlényekkel. A harminckét növénnyel, amivel ismerkedtünk kártyák formájában sokféle játékot tudtunk játszani. Megismertük a gyógyhatásukat, illetve egyes növényeknél a mérgező hatásukat. Játsoztunk gyógynövény Activity-t, „Ki vagyok én?” játékot, gyógynövény kártyákkal játékot, valamint megpróbáltunk azonosítani növényeket a hatásuk alapján.

11. évfolyam:

- Rendhagyó matematika

Mi van akkor, ha a matematika feladatok nem magyarul, hanem valamilyen idegen nyelven vannak feladva? A kihívás lényegesen nagyobb. A diákok kis csoportokban dolgoztak és minden feladatot három nyelven kaptak meg: angolul, németül és franciául. A helyszínen levő nyelvtanároktól csak végszükség esetén kaphattak segítséget. Ez az állomás azokat is megmozgatta, akik a matematika iránt nem annyira, az idegen nyelvek iránt viszont annál jobban érdeklődnek.

- Csillagászat

Hobbicsillagász kollégánk vezette be a diákokat a végtelen űr mélységeibe, a galaxisok, fekete lyukak örvénylő, színes képekkel bemutatott forgatagába. Nem csak az volt hasznos ebben a programban, hogy a diákok világűrrel kapcsolatos tudása tágult, hanem az is, hogy szembesülhettek azzal, hogy egy amatőr csillagász, amatőr felszereléssel is csodálatos dolgokat láthat, amiket a legtöbben talán észre sem vesznek.

Családi nap az alsó tagozaton

2017 szeptemberében másodszorra futottunk neki a családi nap szervezésének, miután a tavalyi első próbálkozásunk igen tartalmas, sokszínű és sikeres volt. A Szent Mór Iskolaközpont gyakorlatilag a családok iskolája, az ide járó gyerekek, szülei, nagyszülei, testvéreik egy kicsit mind hozzánk is tartoznak. A közös játékok, ügyeskedések, meglepetések előkészítésére nagy gondot fordítottunk, s így vártuk, hogy a portán kialakított regisztrációs központunkban jelentkezzenek a meghívottak. Azonnal menetlevelet is kapott minden család, amelyből meg lehetett tudni, hogy melyik program hol található, és hogyan igyekezzenek, hogy a délelőtti folyamán minden állomásig eljussanak, és a végén oklevelet is szerezhessenek. A sorrend tetszőleges volt, így aztán sehol nem volt szükség nagyobb várakozásra.

A sok-sok kalandozás után (és közben) az udvaron még sok minden történt. Meg lehetett csodálni a tűzoltóautót, valamint kutyusokat simogathattunk. 3/4 12-kor közös imát vezetett Nagy Norbert atya, iskolánk püspöki biztosa, aki megáldotta a jelenlévőket, majd mindnyájunk égi édesanyjához, a Szentséges Szűzhöz szólt az ima. A „flashmob” elmaradhatatlan kelléke és egyben bizonyítéka a vidám közösségi eseménynek. Első családi napunkon az "Ez az a nap..." kezdetű ének került átalakításra, és „Családi nap...” indítással énekeltük. 2017-ben vonatoztunk, az ismert dal

szövegét szintén aktualizálni kellett, majd lelkesen kanyarodott hosszú vonatunk az udvaron, miután a sípszó elindította a mozdonyt...

A napot záró esemény néhány résztvevője kutyául érezte magát, mégis vidám volt - mind a tacsó, mind az agár, mind pedig a golden retriever, akikkel gazdáik ügyes bemutatót tartottak. Kiderült, hogy ugyanúgy kell kutyát nevelni, mint gyereket; szeretni kell, tudatni kell vele, hogy mit szeretnénk tőle, és pozitív megerősítést, jutalmat kell alkalmaznunk az elmarasztalás helyett...

A flashmobvonatozás végén elhangzott, hogy köszönjük mindenkinek, hogy eljött, és ígérjük, hogy jövőre folytatjuk!

Többet az alábbi helyekről tudhat meg:

Képtár: https://szentmor.hu/file-gallery/2017-18/170923_csaladinap/index.html

A flashmob: <https://www.youtube.com/watch?v=ODDSTHR9APM>

A Kett-pedagógiáról röviden

Az óravázlat Franz Kett német valláspedagógus egységes értelemorientált pedagógiája alapján készült. Röviden szeretném összefoglalni ennek a módszernek a lényegét. Ismertetőmet a Kett-pedagógiával kapcsolatos továbbképzéseken hallottak és a Fügefa Szakmódszertani Füzetek 1. kötetében (Pécs,2017) megjelent NEMES ISTVÁN: A TELJESSÉG PEDAGÓGIÁJA. FRANZ KETT ÉS AZ EGYSÉGES ÉRTELEMORIENTÁLT PEDAGÓGIA ÚTJA. MAGISZTER, 2016. ŐSZ, 54-64. (KOLOZSVÁR) írása alapján állítottam össze.

A Kett-pedagógia eredete a múlt század hetvenes éveire nyúlik vissza. A II. Vatikáni Zsinat hozta megújulás a katolikus egyházban megkövetelte a hitoktatás átalakítását is. Bár a módszert alapvetően a katolikus óvodai oktatás megújítására dolgozták ki, sikeresen alkalmazható az iskolai hitoktatásban is. Franz Kett és munkatársai a világon több helyen is intézetet működtetnek az egységes értelemorientált valláspedagógia népszerűsítése céljából, magyar nyelvterületre eddig alig jutottak el. 2017 júniusában jött először Magyarországra a pedagógia kidolgozója, hogy képzést tartson a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskolán. Ebben a pedagógiai elképzelésben az életöröm mint alapkompétencia jelenik meg egy alapvető és átfogó tudatállapotként: jó, hogy itt vagyok; jó, hogy létezem; jó, hogy adatik nekem. A Kett-pedagógia nagy hangsúlyt fektet a világ szemlélésére. A világ szerető szemlélésének két módjára tanítja meg a gyermekeket. A horizontális szemlélés lényege a tárgy önmagában való tapasztalati szemlélete, amelybe bevonja az egész egyéniséget, annak minden képességével. A másik mód, a vertikális szemlélés során mindezek metaforává válhatnak: önmaga és fejlődési folyamatai metaforájává, az isteni metaforájává.

A Kett-pedagógia a tanóra menetét belsőleg alakítva négy fázisban vezeti el a gyermeket a dolgok tapasztalati megismerésétől metaforikus jelentésük felfedezéséig és alkalmazásáig. Az első lépésben megszervezi a csoportot kör alakban, egy középpont köré gyűlve, megteremtve a szemléléshez szükséges egyéni belső, és az együttes munkához szükséges közösségi atmoszférát. A második lépésben történik meg a tárgy egyre szélesedő tapasztalati szemlélete és ezen ismeretek feldolgozása, a tárgy belső és külső összefüggése egészének közös, interaktív feltárásával. Majd a tárgy belső világukhoz kapcsolódó, metaforikus értelmének kibontása következik. A harmadik lépésben a pedagógus elmélyíti a szerzett belátásokat a képalkotás segítségével. A negyedik lépés a transzcendencia jelenlétének módjára világít rá.

Franz Kett pedagógiája alapvetően kapcsolatpedagógia. Hitvallása, hogy az ember személyisége a személyességben teljesebbé válhat. Abban a pillanatban válunk valakivé, amelyikben egy társunk ilyenként tekint ránk, és mi is személyként észleljük őt.

Az óra tulajdonképpen kapcsolati esemény, folyamatos közös vagy egyéni cselekvésre való meghívás. Dialogikus jellege olyan atmoszférát hoz létre, amelyben mindenki megbecsülve érzi magát. Ennek a pedagógiának lényeges alkotóeleme a képiesítés és a szimbolizálás. Ezeknek két alapvető formáját gyakoroltatja be: a képalkotást és a szimbolikus cselekvéseket. A képalkotás a padlóképekben valósul meg, mely a lényeget fejezi ki, üzenetet közvetít. A padlóképeknek két alapformáját használja. A közös padlókép a téma feldolgozásának közvetlen terméke, egyetemes érvényű jelentéstartalmat hordoz. Az egyéni padlókép a gyermek az óra témája általi megérintettségének tartalmát fejezi ki, szimbolikus formában. A szimbolikus cselekvés formái sokfélék lehetnek: közösségformáló játékok kötéllel, szimbolikus elemekkel gazdagított tánc, különböző teremtmények, tárgyak, dolgok, történések eljátszása stb.

A Kett-pedagógia központi törekvése megnyitni a személyiséget egy nála nagyobb, transzcendens valóság megtapasztalása számára.

[A CIKKHEZ TARTOZÓ ÓRAVÁZLAT TUDÁS-MŰHELY MELLÉKLETÜNKBEN OLVASHATÓ.](#)

A témája: Gondviselő Atyánk társakat adott nekünk

IRODALOM

- BIBLIA, ÓSZÖVETSÉGI ÉS ÚJSZÖVETSÉGI SZENTÍRÁS, SZENT ISTVÁN TÁRSULAT, BUDAPEST, 1976
- KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA, SZENT ISTVÁN TÁRSULAT, BUDAPEST, 1994
- „ISTEN GYERMEKEI VAGYUNK” MÓDSZERTANI SEGÉDANYAG JEL KIADÓ, BUDAPEST, 1996
- DR. RÉDLY ELEMÉR: ELSŐÁLDÓZÓK KÖNYVE I. KÖTET, MEGISMERKEDÜNK JÉZUSSAL, SZENT ISTVÁN TÁRSULAT, BUDAPEST, 2007.
- „VOLNA CSAK ENYÉM AZ ÉG KÖNTÖSE” FÜGEFA SZAKMÓDSZERTANI FÜZETEK I. PÉCS, 2017

AZ EUKARISZTIA A SZERETET KÖTELEKE

AVAGY MEGEMLEKEZÉS AZ 1938-AS EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUSRÓL

80 éve zajlott le ez a páratlan esemény Magyarországon. S méltán lehetünk büszkék rá, hogy elődeink milyen hihetetlen munkával, áldozattal szervezték meg, így üzenve hazánkból a világ katolikus híveinek. Valami hasonlót élhetünk majd át remélhetőleg a Gondviselés kegyelméből, az újra hazánkban megrendezésre kerülő 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszuson. A múltat megismerve, örömtelin, bizakodva fogadjuk a 2020-ban ismét az Eucharisztia ünneplésére hazánkba érkező hívők százezreit. Természetesen a világtörténelem eseményeit nem lehetett nem észrevenni az 1938-as Kongresszus idején (háborús hangulat), de megállapítható, hogy az ünnepek megrendezése, menete, a hívők méltóságteljes viselkedése, a külföldi delegátusok száma, a párhuzamosan megrendezésre kerülő ünnepek mind azt mutatják, hogy azok fantasztikus napok voltak, amelyek szinte beleégtek a magyar történelembe. Gondoljunk csak a Szent István jubileumi évre, s vele együtt a Szent Jobb „zarándoklatára” hazánkban. Ha valaki a személyes beszámolókat olvasgatja, vagy a Kongresszusról képeket nézeget, láthatja, érezheti, hogy egy emberként állt az ország, a Katolikus Egyház, a hívők, a Főváros, a kormány, egyéb szervezetek a Kongresszus mellé. Kívánom, hogy a a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus 2020-ban újból Magyarországon történő megrendezése hasonlóan áldozatkész embereket, szervezeteket, imádkozó híveket, tiszta, örömteli, vallásukat komolyan élő katolikusokat, meghatározó jelentőségű eseményeket, hitet, reményt, szeretet adjon hazánknak és a világnak. „A VALLÁSI ÉLET ELMÉLYÍTÉSÉNEK VOLTAK IGEN HATÁSOS ESZKÖZEI AZ EUCHARISZTIKUS VILÁGKONGRESSZUSOK, AMELYEKEN A RÉSZTVEVŐK HATALMAS SZÁMUKKAL ÉS RENDKÍVÜLI BUZGÓSÁGUKKAL A KATOLIKUS EGYHÁZ EGYSÉGÉRŐL ÉS HITÉNEK SZILÁRDSÁGÁRÓL TETTEK AZ EGÉSZ VILÁG SZÍNE ELŐTT TANÚBIZONYSÁGOT.”¹ – írja Szántó Konrád ferences történész. A történet gyökerei a világiak hitéből, hitük megéléséből indultak ki.

Az Eucharisztikus Kongresszusok kezdetei

Az Eucharisztikus Kongresszusok a hívek tízezrei, sőt százezrei által ünnepélyes, és világra szólóan zajló eseményei, amelyeknek természetesen az Oltáriszentség a középpontja. Pont az Oltáriszentségbe vetett hit kifejeződései, amelyek határokat ívelnek át, és egy hatalmas, egységes közösségbe fonják a tagokat, híveket - az Egyházba. Itt is tetten érhető az Egyház egyetemes jellege, és ebből a szentségből fakadó élete. Az Eucharisztia, Jézus Krisztus valóságos teste és vére a kenyér és bor színei alatt, amelyet az utolsó vacsorán alapított. Ő volt a vendéglátó és az eledel is, melyet az apostoloknak s nekünk adott. Mennyei táplálék ez, mely által természetfeletti módon kapcsolódunk be Jézus testébe. Látható formája az Egyház, Krisztus misztikus teste. A hívek ezt a nagy kegyelmi forrást, ajándékot, a Szentségek csúcsát emelik ki a kongresszusok során. Valóban ebből élnek, és ezáltal kapcsolódnak egymáshoz. Ezt ünneplik minden egyes szentmisében, szentségimádáson. Ezt fedezte fel újra a kongresszusok alapítója, Tamásier kisasszony. Bár a történelmi idő jelei akkoriban nem kedveztek az Oltáriszentség ily módon való imádatának. De pont ebben vehető észre az isteni Gondviselés működése.

A XIX. században egyre erősebbé vált, és meghatározó lett az Oltáriszentség tisztelete. Ennek a megújulásnak elsősorban a világiak voltak a motorjai, akik egyesületekbe, oltáregyletekbe szerveződtek, hogy szentségimádásokat végezzenek közösen, imádkozzanak, és minél gyakrabban vegyék magukhoz az Oltáriszentséget. Abban a korban még nem volt általános, és elterjedt a napi szentáldozás. Az Oltáriszentség tiszteletének megerősödésében kiemelkedik Tamísier Emília, aki 1834-ben született Tours városában. Abban a városban Dupont abbé vezette be az éjszakai szentségimádásokat 1849-ben. Jó alap volt ez a tapasztalat Tamísier Emíliának. Húsz évesen Eymard Péter Julián lett a lelkivezetője, gyóntatója. A lelkivezetője a Szentségimádó Papok Társulatának a tagja volt, és így adódott a kiváló ötlet egy szentségimádó női társulat létrehozására.

„EGY IDEIG SZENT JULIÁN EYMARD A SZENTSÉGIMÁDÓ PAPOK (SZAKRAMENTINUSOK) ALAPÍTÓJA VOLT A LELKI ATYJA, MAJD BOLDOG CHEVRIER ÁLLT MELLETE. TAMASÍER KISASSZONY MAGÁÉVÁ TETTE SZENT JULIÁN EYMARD VEZÉRELVÉT: CSAK AZ OLTÁRISZENTSÉG NYILVÁNOS TISZTELETE AZ IGAZI ÉS EGYETLEN ORVOSSÁG AZ ISTENTŐL EGYSZER INKÁBB ELTÁVOLODÓ VILÁG SZÁMÁRA.”² Láthatjuk, hogy az Oltáriszentségből való élet, mélyen áthatotta Tamísier Emíliát. Új lelkivezetője lett: Chevrier abbé (1826-1879). Példaképei közül meg kell említeni Lüttichi Szent Júliát, és Alacoque Szent Margitot, a Jézus Szíve tisztelet terjesztőjét.

A Gondviselő Isten a történelem Ura. 1873-ban Jézus Szíve ünnepet tartottak Paray le Monialban, ahol fel is ajánlották Franciaországot Jézus Szentséges Szívének. Azt azért nem szabad elfelejteni, hogy ezen időszakban a felvilágosodás, pozitívizmus, liberalizmus jelenléte éreztetik hatásukat az egyház jogainak megkurtításában, üldözésében Franciaországban. Terjed a szekularizáció, és hevesen támadják a katolikus egyházat. „A LIBERALIZMUS EREDETILEG A JOGTALAN ÉS SZÜKSÉGTELEN MEGKÖTÉSEKNEK AKART VÉGET VETNI, DE HARCÁBAN SZÉLSŐSÉGESSÉ VÁLT: ELVETETT MINDEN ISTENI TEKINTÉLYT ÉS AZ EMBERT ÖNMAGA TÖRVÉNYHOZÓJÁVÁ KIÁLTOTTA KI. „MINDEN VALLÁS EGYFORMA” FRÁZISSAL AZ ELEJÉN MÉG PALÁSTOLTA IGAZI SZÁNDÉKÁT, DE HAMAROSAN NYÍLT TÁMADÁSBA MENT ÁT A KATOLIKUS INTÉZMÉNYEK, ISKOLÁK, SZERZETESK STB. ELLEN.”³

Ezek ellenére elindulnak az eucharisztikus zarándoklatok, először 1874-ben Avignonba, a volt pápai rezidenciára (a pápai kápolnába), ahol örökimádást tartottak. Ebben a városban volt a pápák „avignoni fogsága” (1309-1376). Szép számmal vettek részt a hívek ezen a zarándoklaton. Ugyanebben az évben, augusztusban Ars városába zarándokoltak, apropót Vianney Szent János halálának évfordulója adta, 1859-ben halt meg, akkor épp 15 éve. Ezekre a megmozdulásokra az egyház is felfigyelt, és felismerte benne a Gondviselő üzenetét. „MARTHE TAMÍSIER FOGALMAZTA MEG AZ ELLENSÉGES POLITIKAI ÉS SZELLEMI KÖRNYEZET KÖZEPETTE AZT A GONDOLatot, HOGY AZ OLTÁRISZENTSÉG NYILVÁNOS TISZTELETE ELLENSZERŰL SZOLGÁLHAT A KOR HIT- ÉS EGYHÁZELLENEK TÁMADÁSAIVAL SZEMBEN.”⁴

Az eucharisztikus kongresszusokat Gaspard Mermillod (1824-1892) genfi püspök kezdeményezte. 1875-ben Douai-ban volt egy eucharisztikus zarándoklat, amit már „nemzeti kongresszus” névvel szoktak illetni. Itt már öt püspök elnökölt, és itt határozták el, hogy évente szervezzenek Nemzeti Eucharisztikus Kongresszusokat. Az első igazi Nemzeti Eucharisztikus Kongresszus 1875-ben Faverney városában tartották, miközben erősödött az egyházüldözés Franciországbán. „AZ ELSŐ NEMZETKÖZI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS LILLE HELYSZÍNNEK HÁROM NAPIG TARTOTT, 1881. JÚNIUS 28-29-30-ÁN... NÉGY BÍBOROS, ÖT ÉRSEK, 24 PÜSPÖK JELENT MEG A NÉGYEZER FŐS TÖMEG ÉLÉN. NYOLC EURÓPAI ORSZÁG MELLETT MEXIKÓ, CHILE ÉS AZ ANTILLÁK IS ELKÜLDTÉK KÖVETEIKET.”⁵ Ne gondoljuk azt, hogy Tamísier Emíliának könnyen, minden nehézség nélkül ment volna gondolatainak megvalósítása. Egyre zavarosabbá váltak a viszonyok otthon, így Tamísier Emília békésebb helyet keres Franciaország helyett, Belgiumot, vagy Hollandiát. Ahogy lenni szokott, váratlanul, a derült égből érkezett a

megoldás, Lille városából. Vrau Filibert, Féron – Vrau Kamilla két gyáros gondolata, és lehetősége találkozott Tamásier gondolataival. Létre is hoztak egy szervező bizottságot Duguesnay cambriai érsek támogatásával, és segítséget, támogatást kértek XIII. Leó pápától. A pápa segített és külön brevét⁶ is küldött, és Gaetano Alimonde bíborost is követeként. Tehát „FRANCIAORSZÁGBAN RENDEZTÉK AZ ELSŐ NEMZETKÖZI EUKHARISZTIKUS KONGRESSZUST IS.”⁷ Így 1881-ben Lille városában volt az első Eucharisztikus Világkongresszus. „AKTUÁLPOLITIKAI HÁTTÉRKÉNT MEGEMLÍTENDŐ, HOGY A KONGRESSZUS ELŐTT KÉT HÉTTTEL A FRANCIA PARLAMENT ELFOGADTA A VALLÁSOKTATÁS ISKOLÁKBÓL VALÓ KITILTÁSÁT TARTALMAZÓ TÖRVÉNYJAVASLATOT, AMI AZ ORSZÁG TANULÓ IFJÚSÁGÁT IDEGENÍTETTE EL A HITTŐL, VALLÁSOSÁGTÓL. A KONGRESSZUST TEMPLOMI KÖRMENET ZÁRTA, MERT KÖZTERÜLETEN TÖRVÉNY TILTOTTA A VALLÁSI ÉLET BÁRMILYEN FORMÁJÚ JELENTKEZÉSÉT AZ ÁLLAM SEMLEGESSÉGÉNEK JEGYÉBEN.”⁸ Ilyen ellenséges hangulatban, külsőleg akadályozva bátor és mély hitről tanúskodó volt a kongresszus. Állhatatosak és bizalomteljesek voltak a részt vevő hívek, egyházi méltóságok. Kicsit részletesebben tekintsük át, hogy milyen politikai, társadalmi mezőben tartották az első kongresszust.

„MIUTÁN 1879-BEN LEMONDOTT A KIRÁLYPÁRTI MARIE-EDMER MAC-MAHON KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK, MEGINDULT A TÁMADÁS AZ EGYHÁZ ELLEN. ENNEK ELSŐ LÉPÉSEKÉNT 1879-BEN MEGVONTÁK AZ 1875-BEN ALAKULT KATOLIKUS EGYETEMEKTŐL A JOGOT AKADÉMIAI FOKOZATOK ADÁSÁRA. AZ 1880. MÁRCIUS 29-30-ÁN HOZOTT TÖRVÉNYEK ALAPJÁN FELOSZLATTÁK A JEZSUITÁK ISKOLÁIT ÉS KOLOSTORAIT, AZ ÁLLAMILAG EL NEM ISMERT SZERZETESI KÖZÖSSÉGEKET PEDIG KÖTELEZTÉK, HOGY 3 HÓNAPON BELÜL MŰKÖDÉSÜKET BIZTOSÍTÓ ÁLLAMI ENGEDÉLYT SZEREZZENEK. A SZERZETESELENES TÖRVÉNYEK VÉGREHAJTÁSÁNAK EREDMÉNYE 261 FÉRFIKOLOSTOR MEGSZÜNTETÉSE LETT. AZ 1886-IG HOZOTT ÚJABB TÖRVÉNYEK KIMONDTÁK A PAPOK KATONAKÖTELEZETTSÉGÉT, MEGSZÜNTETTÉK A KATONAI LELKÉSZSÉGEKET, MEGKÖNNYÍTETTÉK A HÁZASSÁGI VÁLÁST, ELTÖRÖLTÉK A KÖTELEZŐ VASÁRNAPI MUNKASZÜNETET, MAJD 1886-BAN AZ ÁLLAMI ISKOLÁKBÓL SZÁMŰZTÉK A HITOKTATÁST, A PAPOKAT MEG SZERZETESEKET PEDIG KIZÁRTÁK A TANÍTÁSBÓL.”⁹ A kongresszuson már felállítják a nemzetközi előkészítő bizottságot, hogy a soron következő országoknak segítségére legyen. Itt nem volt utcai körmenet az Oltáriszentséggel, mivel megtiltották a szervezőknek. Sajnos Franciaország korlátozta a katolikus egyház mozgásterét. Összegzésként Tamásier Emília összesen 22 kongresszuson vett részt 1910-ben bekövetkezett haláláig. Az, amit elindított, amiben része volt, szerepelt az Isten tervében. Azt kereste, hol szolgálhat, mi az Isten akarata, terve vele, életével. Azóta már az 52. Eucharisztikus Kongresszusra készül az Egyház.

„AZ EUCHARISZTIKUS VILÁGKONGRESSZUSOKNAK ÁLTALÁBAN, DE KÜLÖNÖSEN A LILLEI ELSŐ KONGRESSZUSNAK EL NEM VITATHATÓ DICSŐSÉGE EGYRÉSZT AZ, HOGY SZINTE KIZÁRÓLAG VILÁGI HÍVEK HOZTÁK ÉLETRE, AZOK IS FÁRADOZTAK KÖRÜLÖTTE, TOBOROZTÁK ÖSSZE ÉS VITTEK KÖZÉLETI DIADALRA AZ EUCHARISZTIÁT.”¹⁰

A világkongresszusok egészen a második budapesti szervezésig:

1. 1881. Lille
2. 1882. Avignon
3. 1883. Lüttich
4. 1885. Freiburg
5. 1886. Toulous
6. 1888. Párizs
7. 1890. Antwerpen
8. 1893. Jeruzsálem
9. 1894. Reims
10. 1897. Paray le Monial

11. 1898. Brüsszel
12. 1899. Lourdes
13. 1900. Angers
14. 1902. Namur
15. 1904. Angouleme
16. 1905. Róma
17. 1906. Tournai
18. 1907. Metz
19. 1908. London
20. 1909. Köln
21. 1910. Montreal
22. 1911. Madrid
23. 1912. Bécs
24. 1913. Málta
25. 1914. Lourdes
26. 1922. Róma
27. 1924. Amsterdam
28. 1926. Chicago
29. 1928. Sydney
30. 1930. Karthágó
31. 1932. Dublin
32. 1934. Buenos Aires
33. 1936. Manila
34. 1938. Budapest, A XXXIV. Budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus
35. 1952. Barcelona
36. 1955. Rio de Janeiro
37. 1960. München
38. 1964. Bombay
39. 1968. Bogotá
40. 1973. Melbourne
41. 1976. Philadelphia
42. 1981. Lourdes
43. 1985. Nairobi
44. 1989. Szöul
45. 1993. Sevilla
46. 1997. Wroclaw
47. 2000. Róma
48. 2004. Guadalaja
49. 2008. Québec
50. 2012. Dublin
51. 2016. Cebu
52. 2020. Budapest

Miről mesélnék az Eucharisztikus Kongresszusról készült bélyegek?

Különleges és reprezentatív emlék az emlék-bélyegek készítése, mely hírt visz a világba, ha borítékon elküldik az emberek. A szervező bizottság tagjai, méltó módon akartak megemlékezni, és színvonalasan a bélyegek kapcsán is. Ezért az Eucharisztikus blokk tervezésére, rajzolására pályázatot írtak ki, melyre 1937. szeptember 9-ig lehetett benyújtani a tervezeteket. A pályázatra 11 művészt hívtak meg, és az első pályamű 1000 Pengő, a II. 700 Pengő, a III. 400 Pengő jutalmat kapott. Az első díjat Márton Lajos, a második díjat Fery Antal, a harmadik díjat Englerth Emil nyerte. Márton Lajost bízták meg a bélyegkép, és az emlékblokk feliratának elkészítésével.

A blokk körüli felirat:

XXXIV. CONGRESSUS EUCHARISTICUS INTERNATIONALIS BUDAPEST 25-29 MAII 1938

A blokk bélyegei: zöld színű

6+6 filléres címletű, mely

Szent István királyt ábrázolja

apostoli kereszttel. Narancsszínű

10+10 filléres bélyeg Szent Imre herceget

ábrázolja liliummal. Palakék

színű 16+16 filléres bélyeg

Szent László királyt csatában

ábrázolja, vörös színű 20+20

filléres bélyeg az oltáriszentség

látható jeleit ábrázolja, egy

kelyhet (benne a bor), és egy

ostyát (kenyeret), melyen az

IHS rövidítés olvasható, jelentése

Iesus Hominum Salvator, Jézus az

emberek megváltója. A H betűből egy

kereszt emelkedik ki. A figyelmes

érdeklődő még két további dolgot

felfedezhet a bélyegen, két templomot,

balról a Mátyás-templom, és jobbról

a Esztergomi Bazilika látható. A barnás-ibolya

színű 32+32 filléres bélyegen Szent

Erzsébet látható rózsával, a

háttérben pedig két templomtorony

sziluettje vehető ki. Pécsi vonatkozása

is van a bélyegeknél, mert a

zöldeskék 40+40 filléres bélyegen

Boldog Mór pécsi püspök van, és

az a püspök fejképe mögött a Székesegyház

látható. Az utolsó bélyeg vörös-ibolya

színű 50+50 filléres értékkel,

ezen akkor még Boldog Margit

látható liliummal, és koronával,

akit az Eucharisztikus Kongresszus

után avattak szentté 1943-ban. Akkor

a blokk eladási ára 3,48 Pengő

volt. A bélyegeken alul a fogazatok

fölött olvasható Márton Lajos

neve. Még kiadtak egy eucharisztikus

bélyegpárt is, mely a 16+16 filléres

címletű Szent László, és a 20+20

filléres címletű Oltáriszentség

látható jelképeit ábrázolja.

A blokkot és a bélyegpárt is

raszteres mélynyomással készítették.

1937. május 24-én Szentháromság vasárnap kezdődött el a Szent Év, mely 1938. november 5-ig, Szent Imre herceg emléknapiáig tartott. A Szent István Bazilikában nyitották meg ünnepélyes keretek között a Szent Évet. A főpapság, és világi méltóságok a Bazilikából a Vigadóba mentek át, ahol díszgyűlést tartottak. A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus fővédnöke vitéz nagybányai Horthy Miklósné lett. A díszgyűlésen felszólalt dr. Serédi Jusztinián bíboros, hercegprímás, Hóman Bálint miniszter, és Szendy Károly polgármester (Budapest).

A hihetetlen, erőt nem kímélő szervezésről

Nagyon jól átgondolt, és egy rendkívül jó szervezésről vallanak a korabeli források, de maga, a jól sikerült világméretű esemény is. Az AC (Actio Catholica) fontos szerepet kapott a szervezési munkálatokból. Kettős cél (egyesek szerint hármás) lebegett a szervezők előtt: maga a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus, és Szent István király halálának 900 évfordulójának méltó megünneplése. A harmadik cél pedig a Szűz Anya, mint Magyarország Pátronájának ünneplése is. A XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus Előkészítő Főbizottsága Elnökségének a következő személyek voltak a tagjai: fővédnök: vitéz nagybányai Horthy Miklósné. Elnök: dr. Serédi Jusztinián bíboros, hercegprímás, és dr. Nagy Elek ny. rk. követ és meghatalmazott miniszter. Elnöki tanácsosok: dr. Bangha Béla SJ, dr. Czapik Gyula pápai prelátus, Huszár Károly v. miniszterelnök, Mihalovics Zsigmond tb. kanonok, dr. Zsembery István MABI (Magánalkalmazottak Biztosító Intézete) elnök. Összesen 14 bizottságot alakítottak ki. Csak pár érdekességet szeretnék most felsorolni, evvel is alátámasztani, bizonyítani, hogy milyen hatalmas feladat volt magának a Kongresszusnak a megszervezése, és mi mindent tettek meg az előkészületek alatt. 1937. májusában, Budapest templomaiban 196.000 fő volt az elsőáldozó. 1938. májusában 368.000 fő. A kongresszus napjaiban, Budapest templomaiban kb. 2500 szentmisét mutattak be, és a gyóntatások elérték a 123.000 fő gyónót.

A Kongresszust hirdető, népszerűsítő plakátok 19 nyelven készültek, összesen 387.134 db. Ismertető füzetecske is készült 13 nyelven, 894.700 db. A Kongresszusra készült szentképből (16 nyelven) 1.873.100 db készült. Több jelvényt lehetett venni, több változatban. Volt bronz jelvény, összesen 839.565 db, áttört bronz jelvény 33.925 db, és kék zománc jelvény 69.700 db. Külön készült férfiak, és nők díszjelvénye, 2000-2000 db. A kongresszusi levelezőlapok száma elérte az 1.000.000-t. Számos imafüzet és tájékoztató is megjelent. Az énekrendből 400.000 db készült.

„A BUDAPESTI FORGALMI RENDRŐL 150.000 DARAB TÉRKÉPES RÖPCÉDULA TÁJÉKOZTATTA A KÖZÖNSÉGET. TRIBÜNÖK 15.123'75 M² - NYI TERJEDELEMBEN ÉPÜLTEK, MÉG A SÍKFÖLDÖN LÉVŐ ÜLŐPADOK HOSSZA 70.264 FOLYÓMÉTER TETT KI. A VÁROSLIGETI TÓ MEDRÉBEN – AZ ESŐ OKOZTA TÓCSÁK ÁTFEDÉSÉRE – 4.650'80 M² - NYI LÁBRÁCS KÉSZÜLT, A TRIBÜNÖKÖN 14.000, A HŐSÖK-TERÉN ÉS A TÓMEDERBEN PEDIG KEREKEN 140.000 ÜLŐHELY, KÉNYELMES SZÉK VÁRTA A KÖZÖNSÉGET.”¹¹

Az adatok is alátámasztják, hogy példátlan, emberfeletti szervezés volt. Jó leírni, mert tudjuk, hogy sikerült, megvalósult. Büszkék lehetünk rá!

Milyen programok voltak a Kongresszus kiemelkedő eseményei?

„AZ ELSŐ MOZZANAT, AMELY TULAJDONKÉPPEN MÁR A KONGRESSZUSHOZ TARTOZIK: A MAGYAR KATOLIKUS ERŐ ÚJ PILLÉRÉNEK AZ EGYHÁZKÖZSÉGI MUNKÁSSZAKOSZTÁLYOK KÖZPONTI SZERVEZETÉNEK BEMUTATÁSA VOLT. ITT 25000 MUNKÁS VONULT FEL HITET TENNI. KRISZTUS „MINT SZOCIÁLIS VEZÉR ÉS KIRÁLY” MELLETT, 1938. MÁJUS 15-ÉN.”¹²

Az előbb említett nagygyűlésen, 1938. május 15-én kb. 30.000 vettek részt. A tagjainak száma meghaladta a 15.000 főt. Az egyház egy jól sikerült réteg-pasztorációjának keretében érte el a munkásság rétegét. Tanítva, nevelve, segítve őket az élet hétköznapijaiban. Elsősorban a plébánia-hálózathoz kapcsolódtak. Sajnos 1945. február 26-án a kormány feloszlatta őket.

Haladva a programok sorában 1938. május 22-én volt a Magyar Királyi Államrendőrség szentmiséje a Bazilikában. Dr. Madarász István prelátus-kanonok kiemelte beszédében, ha a rendőr imádkozik, akkor nyugodt lehet a család, a társadalom és a haza. Ezen a napon vettek részt szentmisén a Magyar Királyi Honvédség és Államrendőrség görög katolikus hívei a Rózsák-téri görög katolikus templomban. Szintén ezen a napon volt a közös miséjük a BSZKRT dolgozóinak is, akikre felelősségteljes feladatok hárulnak a kongresszus alatt. A BSZKRT a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaságot jelenti. Az Előkészítő Nagygyűlésen beszédet mondott Dr. Serédi Jusztinián bíboros-hercegprímás, Krüger Aladár országgyűlési képviselő, Huszár Károly ny. miniszterelnök, Czapik Gyula prelátus-kanonok. A pápai követ Eugénio Pacelli bíboros, pápai államtitkár volt, aki később XII. Pius néven lett pápa. 1938. május 24-én a Kongresszus Ünnepi Csarnokában köszöntötték a pápai Legátust. Kánya Kálmán külügyminiszter üdvözölte a kormány nevében a Legátus Urat. „MEGINGATHATATLAN HŰSÉGTŐL ELTELVE, A MAGYAROK MINDIG MEGHAJOLTAK KRISZTUS HELYTARTÓJÁNAK DÖNTÉSEI ELŐTT, AKIKHEZ A HIT AZ ODAADÁS ÉS A HÁLA 900 ÉVES KÖTELEKEI FŰZIK ÖKET. MAGYARORSZÁG ÉRZELMEI MA UGYANAZOK, MINT TEGNAP.”¹³

1938. május 25.

Ezt a napot, a 2500 szentmise napjának is lehetne nevezni. Valószínűleg nem sok olyan nap volt, amikor egy nap 2500 szentmisét mutattak be egy városban a világon. Ilyen nap volt Budapesten 1938. május 25-én, szerdán. Nagyon sok célért ajánlották fel a szentmiséket, válogatva emelek ki a nemes szándékokból párat: természetesen a Kongresszus résztvevőiért, volt engesztelő mise is, a szenvedélybetegekért is (alkoholizmus) és még sok más célra.

Szerdán volt a megnyitó Gyűlés a Hősök-terén. Az ünnepélyes bevonulás után Meszlényi Zoltán püspök felolvasta XI. Pius pápa bulláját, melyben Pacelli bíborost nevezte ki Legátusává. Utána Serédi Jusztinián bíboros-hercegprímás köszöntötte a résztvevőket, vendégeket, híveket. Majd Hóman Bálint miniszter is elmondta üdvözlő beszédét. Részlet a beszédből: „MÁR-MÁR ÚGY LÁTSZOTT, AZ ANYAG DIADALT ARAT A SZELLEM FÖLÖTT, MIKOR E SZÁZAD ELEJÉN ÚJRA KIVIRÁGZOTTAK A TAGADÁSBA VETT LELKISÉG VIRÁGAI ÉS ÚJRA ÉLEDNEK AZ EMBERI LÉLEK MÉLYÉN SZUNNYADÓ ERKÖLCSI ESZMÉNYEK. KORUNK NAGY VÍVÓDÁSOKAT ÉS MEGPRÓBÁLTATÁSOKAT ÁTÉLŐ EMBERE A LELKI INGADOZÁS ÉS BIZALMI VÁLSÁG KÁOSZÁBÓL KIVEZETŐ UTAT KERESVE AZ ANYAGBÓL ÚJRA A SZELLEMHEZ MENEKÜLT.”¹⁴ A Pápai Legátus Úr maga is köszöntötte a jelenlévőket: „ADJA ISTEN, HOGY EBBŐL AZ OLTÁRBÓL, MELY ITT BEMUTATTATOTT ÉS JÉZUS SZENTSÉGES SZÍVÉBŐL A SZENT VÉRREL EGYÜTT FAKADJON A KEGYELEM BŐSÉGES FORRÁSA, AMELYBŐL A FÖLDKEREKSÉG MINDEN NÉPE, MELY SZOMJAZZA AZ IGAZSÁGOT ÉS BÉKÉT MERÍTHESSEN...”¹⁵ Az este pedig egy ünnepi vacsorával fejeződött be a Legátus Úr tiszteletére.

1938. május 26.

Ezen a napon volt a „gyerekek szentmiséje”. „A LEGTÖBBEN SZÜLŐIKKEL, TESTVÉREIKKEL JÖTTEK, ÍGY A BEJELENTETT 114.000 ISKOLÁS GYERMEK HELYETT KÖZEL SZÁZÖTVENEZER JELENT MEG ÉS A KÍSÉRŐK TÖMEGE IS KÖRÜLBELÜL SZÁZÖTVENEZER FŐRE RÚGOTT. ÍGY HÁROMSZÁZEZER LÉLEK VETT RÉSZT A MAGYAR IFJÚSÁG NAGY DEMONSTRÁCIÓJÁN.”¹⁶ Fél 12-kor kezdődött a Bazilikában a papi eucharisztikus gyűlés. Az első nemzetközi gyűlés a Kongresszusi Csarnokban volt megtartva. Ünnepi szónokok: Dr. Tóth Tihamér, Gróf Dalla Torre, és még nagyon sokan felszóltak a küldöttek közül.

Ezen a napon zajlott egy különleges, egyszerre megható és látványos körmenet a Dunán. 10 hajó vett részt a körmenetben, közülük kiemelkedett a József főherceg és a Szent István hajó, és a Zsófia yacht. A hajók és sok épület (királyi palota, Citadella, Koronázó Főtemplom, Halász-bástya, Szent Anna templom) diszkivilágítást kapott. A hajók a következő sorrendben haladtak: elől ment egy hajó, melyen hatalmas kereszt volt kivilágítva. Kétoldalról egy-egy csavargózós, melyeken egy-egy hatalmas gyertya volt. Utána jött a Leányfalu személyszállító. Az ötödik hajó volt a József Főherceg hajó. Őt követte a Szent István gőzös, mely az Oltáriszentséget vitte. Ennek a hajónak elindulását rakétalövés jelezte, és erre az alkalomra a Lánchidat, Erzsébet hidat is ünnepélyesen kivilágították. E hajók után jött a Zsófia yacht, ahol a hazai és világi előkelőségek utaztak. Majd a Jupiter és a Linz gőzös következtek, melyek fedélzetén a kongresszusra érkezett küldöttségek utaztak. A hajókörményt egy csavargózós zárta, ahogy az elején egy kivilágított hatalmas kereszttel.

1938. május 27.

Ezen a napon tartották a katonák szentmiséjét (katonák, hadirokkantak) vettek részt rajta, a Hősök terén tartott szentmisén. A teljes vezérkar megjelent, József Ferenc főherceg, a honvédelmi miniszter Rátz Jenő, Sónyi Hugó altábornagy, és sok magas rangú katonai vendég.

A nap során a szakosztályi ülésekkel folytatódott a Kongresszus. Majd délután a Kongresszus Ünnepi Csarnokában volt a második nemzetközi gyűlés. Felszólt Imrédy Béla, Audolent Georg bloisi püspök és még sok delegált egyházi méltóság. Este tartották a férfiak szentségimádását, és éjféλι szentmisét. „MİNTEGY 150.000 FÉRFI VETTE KÖRÜL EZT A SEJTELMES KÖZPONTOT, AZ ÉRZELMEKNEK ÉS GONDOLATOKNAK CSODÁLATOS FELKIÁLTÓJELÉT. A SZENTSÉGGITÉTELKOR KEMÉNY, ÉRCES HANGON ZENGETT FEL A FÉRFIAK SEREGÉNEK AJKÁN A „SZENT VAGY URAM”. MAJD FESZÜLT CSEND SZÁLLTA MEG A TERET ÉS A KÖVETKEZŐ PILLANATBAN MÁR HALLANI LEHETETT

P.BANGHA BÉLA S.J. SZAVÁT, AKI MEGMAGYARÁZTA ÉS KIFEJTETTE AZ ÉJSZAKAI SZENTSÉGIMÁDÁS JELENTŐSÉGÉT. AZUTÁN P. CSÁVOSSY ELEMÉR S.J. TARTOTTA MEG AZ ELSŐ ELMÉLKEDÉST A HITRŐL, AMELYNEK A TÖRTÉNELEM VIHARAINAK LEGNAGYOBB ZÚGÁSÁBAN SEM SZABAD KIALUDNIA A LELKEKBŐL.”¹⁷

1938. május 28.

Konferenciát tartottak az egyház egységéről, továbbá a magyar lányok ünnepi ülése zajlott a Kongresszusi Csarnokban. 40.000-45.000 lány vett részt rajta. Délután tartották a Kongresszus harmadik nemzetközi gyűlését. Nagyon sokan felszólaltak, csak pár előadót emelek ki: Kállay Tibor ny. miniszter, Alfonso Junco (Mexikó), Lars Eskeland (Oslo), Oliveira Ernesto érsek (Portugália). Ezen a napon tett látogatást a Pápai Legátus Úr kíséretével a világon egyedülálló Nemzetközi Karitászi kiállításon.

„A NEMZETKÖZI KARITÁSZ – KIÁLLÍTÁST, AMELY AZ ELSŐ VOLT AZ EGÉSZ VILÁGON, ÜNNEPÉLYES KERETEK KÖZÖTT MÉG MÁJUS 24-ÉN, KEDDEN DÉLELŐTT NYITOTTA MEG VITÉZ NAGYBÁNYAI HORTHY MIKLÓSNÉ JELENLÉTÉBEN SERÉDI JUSZTINIÁN BÍBOROS HERCEGPRÍMÁS.”¹⁸

A kiállításra készült brosúrából is idézek:

„EZ A KIÁLLÍTÁS BEMUTATJA A LEGTEHERBÍRÓBB NÉPKÖZÖSSÉGI ESZMÉT, AZT, AMELYIK KIVIRÁGZOTT A KERESZTÉNYSÉGBEN. VALÓBAN MEGVÁLTÓI GONDOLAT VOLT AZ „ÚJ PARANCSOLAT” KÖZZÉTÉTELE, AMELY SAJNOS, MA ISMÉT ÚJSZÁMBA MEGY, S AMELY KRISZTUS MISZTIKUS TESTÉNEK KÖZÖSSÉGÉBE IKTATJA AZ EMBEREKET, MINT EGY TESTNEK TAGJAIT, HOGY AMI FÁJ AZ EGYIKNEK, ÉREZZE MEG AZT A FÁJDALMAT A MISZTIKUS TEST MINDEN MÁS TAGJA IS. EZ A LEGKIHATÓBB KERESZTÉNY NÉPKÖZÖSSÉG A KRISZTUSI FELEBARÁTI SZERET. A KIÁLLÍTÁS ENNEK A KÖZÖSSÉGNEK TÖRTÉNELMET CSINÁLÓ – EREJÉT MUTATJA BE.”¹⁹

A kiállítás jól illeszkedett bele az Eucharisztikus Világkongresszus, és a Szent István Jubileumi év programjaiba. A kiállítás helyszíne a gróf Károlyi Palota volt. A rendező bizottság elnöke gróf Eszterházy Móriczné. Az est az Operában folytatódott, ahol a díszelőadás: Liszt Ferenc, Krisztus Óratoriuma volt. Az előadás után az országgyűlés elnökei adtak fogadást a Parlamentben. „A PARLAMENT ÉPÜLETÉBEN A FELSŐHÁZ ÉS AZ ALSÓHÁZ KÉT ELNÖKE, GRÓF SZÉCHENYI BERTALAN, A FELSŐHÁZ ELNÖKE ÉS KORNIS GYULA, A KÉPVISELŐHÁZ ELNÖKE SZOMBATON ESTE A PARLAMENT ÉPÜLETÉBEN FÉNYES FOGADÓ-ESTÉLYT ADOTT A NEMZETKÖZI EUCARISZTIKUS KONGRESSZUS TISZTELETÉRE. AZ ESTÉLYEN MINTEGY EZERÖTSZÁZAN VETTEK RÉSZT, OTT VOLTAK A MAGYAR S AZ EUCARISZTIKUS KONGRESSZUS ALKALMÁBÓL BUDAPESTEN TARTÓZKODÓ KÜLFÖLDI ELŐKELŐSÉGEK, VALAMINT A DIPLOMÁCIAI TESTÜLET TAGJAI.”²⁰

1938. május 29.

A Kongresszus utolsó napján az agrárifjúság érkezett az Ünnepi Csarnokba. Ezt a KALOT szervezte (Katolikus Legényegyletek Országos Titkársága), 25.000 fiatal vett részt rajta.

A záró szentmisén félmillió ember, hívő volt jelen. Beszéljenek a számok: a bevonuló sorban 300 áldozópap érkezett, 600 ministráns, majd papnövendékek következtek, utána papok, egyházi méltóságok, 14 bíboros, majd a „clerus paratus”, az esztergomi főegyházmegye papjai következtek. A kórus 1200 tagból állt. Különleges pillanat volt a szentmise végén, amikor P. Bangha Béla bejelentette, hogy a Szentatya, XI. Pius pápa fog szólni a rádión keresztül a Kongresszus résztvevőikhez, a hívekhez: „TISZTELENDŐ TESTVÉREK, SZERETETT FIAIM! AMIDŐN MEGADATIK NEKÜNK, HOGY A RÁDIÓ CSODÁS TALÁLMÁNYÁN KERESZTÜL AZZAL AZ ATYAI SZERETETTEL, AMELY MINDEN TÁVOLSÁGOT LEGYŐZ, MINTEGY JELENLÉVŐKHÖZ SZÓLJUNK HOZZÁTOK, ÚGY ÉREZZÜK, MINTHA ISMÉT VISSZATÉRNÉNK MAGYARORSZÁG FŐVÁROSÁBA; VALAMIKOR UGYANIS SOK ESZTENDŐVEL EZELEŐTT MEGTEKINTETTÜK BUDAPESTET, ÉS OTT NEMCSAK A MÚLTNAK EMLÉKÉT, HANEM A MAGYAROK ŐSI ÉS GYAKORLATI HITÉT NAGY LELKI

GYÖNYÖRŰSÉGGEL CSODÁLTUK... ADJA ISTEN, HOGY EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUSOTOK SZÍTSA FEL MINDENKINEK LELKÉBEN A SZERTETET, AMELYET JOGGAL ÉS MÉLTÁN NEVEZNEK AZ EGÉSZ EVANGÉLIUM ÖSSZEFOGLALÓ TÖRVÉNYÉNEK, HOZZON BŐSÉGES ÉS SZERENCSES GYÜMÖLCSÖKET, ÉSPEDIG NE MULANDÓKAT, HANEM ÖRÖKRE MEGMARADANDÓKAT. TÁPLÁLJA AZ ŐSI HITET, NÖVELJE AZ ÉGI JAVAK VÁGYÁT ÉS REMÉNYÉT, AZ ISTENI SZERETET LÁNGJÁT PEDIG, A KERESZTÉNY ERÉNYESSÉG TÁPLÁLÓJÁT ÚGY ÉLESSZE ÉS TÁPLÁLJA, HOGY AZOK IS, AKIK AZ ÚR KRISZTUSTÓL SZÁNANDÓAN ELTÉVELYEDTEK, A JÓK PÉLDÁJÁTÓL INDÍTVA, AZ Ő SZERETŐ ÖLELÉSÉHEZ VISSZAVEZETTESSENEK.”²¹

Az ünnepségek legvégén pedig egy páratlan felvonulás volt. „A XXXIV. EUCHARISZTIKUS VILÁGKONGRESSZUS BEFEJEZŐ MANIFESZTÁCIÓJA VASÁRNASZÉN DÉLUTÁN FOLYT LE PÁRATLANUL ÜNNEPÉLYES KERETEK KÖZÖTT. MILLIÓNYI EMBER ÁLLT LELKESEN, AJTATOSAN SORFALAT AZ OLTÁRISZENTSÉGNEK, AMELYET A KÖRMENTEN SORÁN PACELLI BÍBOROS-LEGÁTUS VITTE A BAZILIKÁBÓL A HŐSÖK-TERÉRE.”²²

1938. május 30-án kezdetét vette a Szent István év, melynek ezen a napon volt a megnyitója.

A cikk megjelent korábban a KERESZTÉNY SZÓ 2018. augusztusi számában

JEGYZETEK, IDÉZETEK:

1. DR. SZÁNTÓ KONRÁD: A KATOLIKUS EGYHÁZ TÖRTÉNETE, ECCLESIA, BP., 1988., 537.P.
2. BENKŐ ANTAL: I. KONGRESSZUSI EMLÉKEK, IN: 1938-1988 EUKARISZTIKUS EMLÉKKÖNYV, PRUGGVERLAG 1988, 6-7.P.
3. BENKŐ ANTAL: I. KONGRESSZUSI EMLÉKEK, IN: 1938-1988 EUKARISZTIKUS EMLÉKKÖNYV, PRUGGVERLAG 1988, 7.P.
4. TÖRÖK JÓZSEF: AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUSOK TÖRTÉNETE 1938-IG, KRÍZISBŐL SZÜLETETT VILÁGTALÁLKOZÓ, IN: ÉLET ÉS TUDOMÁNY 2017/44, 1382.P.
5. TÖRÖK JÓZSEF: AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUSOK TÖRTÉNETE 1938-IG, KRÍZISBŐL SZÜLETETT VILÁGTALÁLKOZÓ, IN: ÉLET ÉS TUDOMÁNY 2017/44, 1383.P.
6. PÁPAI PECSÉTTTEL ELLÁTOTT, PÁPAI TÖRVÉNYT, VAGY TÖRVÉNYEKET TARTALMAZÓ ÍRATOK, OKMÁNYOK.
7. KARL HEUSSI: AZ EGYHÁZTÖRTÉNET KÉZIKÖNYVE, OSIRIS KÉZIKÖNYVEK, OSIRIS KIADÓ, BP., 2000., 452.P.
8. TÖRÖK JÓZSEF: AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUSOK TÖRTÉNETE 1938-IG, KRÍZISBŐL SZÜLETETT VILÁGTALÁLKOZÓ, IN: ÉLET ÉS TUDOMÁNY 2017/44, 1383.P.
9. MARX KET 765. ÉS JEDIN HANDBUCH VI/1. 520-522; ÉS JEDIN HANDBUCH VI/1 526-529., IN: DR. SZÁNTÓ KONRÁD: A KATOLIKUS EGYHÁZ TÖRTÉNETE, ECCLESIA, BP., 1988., 481.P.
10. A XXXIV. NEMZETKÖZI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS EMLÉKKÖNYVE, SZIT BP., 1938., 9.P.
11. A XXXIV. NEMZETKÖZI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS EMLÉKKÖNYVE, SZIT BP., 1938., 51.P.
12. A XXXIV. NEMZETKÖZI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS EMLÉKKÖNYVE, SZIT BP., 1938., 58.P.
13. A XXXIV. NEMZETKÖZI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS EMLÉKKÖNYVE, SZIT BP., 1938., 91.P.
14. A XXXIV. NEMZETKÖZI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS EMLÉKKÖNYVE, SZIT BP., 1938., 109.P.
15. A XXXIV. NEMZETKÖZI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS EMLÉKKÖNYVE, SZIT BP., 1938., 112.P.
16. A XXXIV. NEMZETKÖZI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS EMLÉKKÖNYVE, SZIT BP., 1938., 130.P.
17. A XXXIV. NEMZETKÖZI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS EMLÉKKÖNYVE, SZIT BP., 1938., 181.P.
18. A XXXIV. NEMZETKÖZI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS EMLÉKKÖNYVE, SZIT BP., 1938., 201.P.
19. NEMZETKÖZI KARITÁSZ KIÁLLÍTÁS, F.K.: MIHALOVICS ZSIGMOND, KLÖSZ GYÖRGY ÉS FIA, BUDAPEST
20. A XXXIV. NEMZETKÖZI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS EMLÉKKÖNYVE, SZIT BP., 1938., 205.P.
21. A XXXIV. NEMZETKÖZI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS EMLÉKKÖNYVE, SZIT BP., 1938., 218-219.P.
22. A XXXIV. NEMZETKÖZI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS EMLÉKKÖNYVE, SZIT BP., 1938., 222.P.

Hogyan szervezzünk vízitábort!

A tábor egy speciális szocializációs környezet, amely számos lehetőséget kínál a személyiségfejlesztésre. Elsődleges célja az élményszerzés, amely nemcsak a gyerekekre vonatkozik, hiszen minden tábor kiváló alkalmat teremt a pedagógusok számára, hogy jobban és más szempontból is megismerjék tanítványaikat. A gyerekeknek egy hatalmas esély arra, hogy megtanuljanak alkalmazkodni, a családi környezetből kiszakadva ellátni magukat, beosztani a költőpénzüket és életre szóló élményeket szerezzenek, új barátságokat kössenek.

A táborszervezés nagy körültekintést kíván. Komoly felelősség van a táborvezetőn, hiszen nagyrészt rajta múlik, milyen jóra sikerül egy tábor. Igyekezni kell maximálisan kielégíteni a táborra jelentkezők igényeit. Az én célom mindig az, hogy olyan élménydús hetet töltsünk együtt a gyerekekkel, melynek hatására minden évben visszakíváncsoznak a táborba, annak jó hírére keltik, és ezáltal évről évre minél több tanuló gazdagodhat a táborozás kínálta élményekkel.

A túra szervezésénél először is tisztázni kell, hogy csillagtúrázni vagy vándortúrázni akarunk-e. Ennek tudatában kezdhethetünk neki a helyszín kiválasztásának. Az előbbinek nagy előnye, hogy nem kell a csomagokat cipelni, az utóbbinak viszont, hogy sokkal változatosabb túrákat szervezhetünk, és minden nap tartogat valami meglepetést. Ugyanakkor egy vándortábor megszervezése sokkal több munkával jár, hiszen minden napra megfelelő szálláshelyet kell találnunk. Ilyenkor ügyelnünk kell arra is, hogy a szálláshelyek távolsága megfelelő legyen, vagyis a gyerekek által naponta teljesíthető távnál ne legyenek messzebb egymástól.

A szálláshely kiválasztása rendkívül fontos! Ha nem kempingben sátrazunk, olyan helyet kell választanunk, ahol nincs áradás veszély, van árnyékos és tűzrakó hely, de ügyelni kell a fákra is, amelyek főleg vihar esetén veszélyesek. Ha faházban, apartmanban, kollégiumban vagy egyéb ifjúsági szálláson szállunk meg, akkor érdemes olyat választani, amely közel van a vízhez vagy ahhoz a csónakházhoz, ahol a hajóinkat tárolják. Ez utóbbi szálláslehetőségek előnye, hogy esős időjárás esetén könnyebben lehet a nedves ruhákat szárítani, és könnyebben rendbe tudják szedni magukat az elázott túrázók.

Komoly körültekintést igényel a szálláshelyek beosztása. Egy-egy rossz csoportbeosztás az egész táborra rányomhatja a bélyegét, ugyanakkor a jó párosítások már eleve pozitív többletet jelentenek a diákok számára.

Nem feledkezhetünk meg az étkezési lehetőségekről sem. Érdemes olyan helyszínt választani, amelynek közelében található ételmiszerüzlet, az alapanyagok beszerzéséhez. Természetesen ez csak akkor fontos, ha magunk oldjuk meg az étkezést, és nem egy közeli étteremben rendelünk ebédet vagy vacsorát!

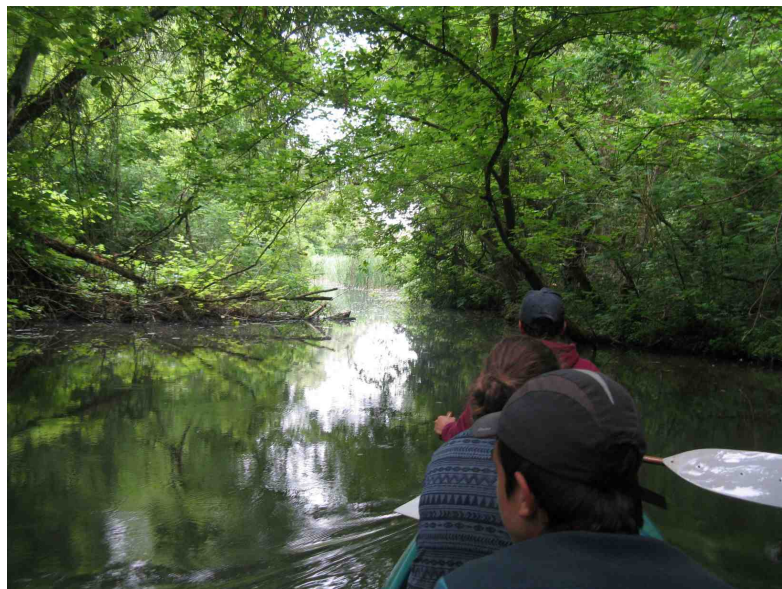
A helyszín(ek) kiválasztásánál meg kell vizsgálni a hajózhatási lehetőségeket is. Kezdő csapat esetében érdemes álló- vagy lassú folyású vizeket választani, mert ezek nem jelentenek túl nagy kihívást a gyakorlatlan evezők számára sem.

Az első feladatom minden esetben a célcsoport meghatározása. Iskolánk általános iskola és gimnázium egyben, így igen nagy a korkülönbség a tanulók között. Nem tartom jónak, ha az egészen kicsik, akiknek még a játékoság a sajátosságuk, együtt táboroznak az egészen nagyokkal, akiknek már egé-

szen más az érdeklődési körük. Ezért én a táborokat több turnusban, életkor szerint kategorizálva szoktam megszervezni.

A tábor meghirdetése előtt azonban nagyon fontos feladat az árakról való tájékozódás, hiszen a szülők többségének első kérdése az, hogy mennyibe is fog kerülni ez nekik. Ha már megvan a helyszín, a szállás, és kigondoltuk, milyen módon fogjuk megoldani az étkezést, elkészíthetjük a tábor költségvetését is. Árajánlatot kell kérnem az utazási cégtől, akikkel utazni szoktunk, vagy a vonat- és buszjegyek árát kell megtudakolnom, utána kell járnom a szállás díjának és az étkezési költségeknek is.

Ha találtam megfelelő időpontokat is, indulhat a reklámkampány. Kellő időben meghirdethetem a turnusokat és megszabom a jelentkezési határidőt is. Ezt az iskolában plakátokon és személyesen a reggeli kápolnák alatt, valamint az iskolai levelezőrendszeren keresztül szoktam megtenni. Ezen kívül a honlapra is kikerül a hirdetés.

Mindennek legalább 3 hónappal a tábor megkezdése előtt meg kell történnie, mivel nagyon fontosnak tartom, hogy a szülők is tudják tervezni a saját családi programjaikat.

Ezt követően összegyűjtöm a különböző turnusba jelentkezőket. Eleinte elegendőnek tartom a névvel és életkorral való jelentkezést, hiszen a személyes adatokat még ráérek begyűjteni. Ami azonban elengedhetetlen, hogy befizessék előlegként a részvételi díj 30%-át. Az összeg megválasztása kényes feladat. Ha nagyon kevés az előleg, akkor előfordulhat, hogy átgondolatlanul jelentkeznek a gyerekek, ha túl sok a befizetendő összeg, akkor viszont félok, hogy egyszerre megterhelő a család számára annak kifizetése. Fontos tudatosítani a jelentkezőkkel, hogy az előleg nem jár vissza akkor sem, ha meggondolják magukat, és mégsem vesznek részt a táborban.

Ez mindenképpen szükséges a későbbi viták elkerülése végett.

Ha már tudom a jelentkezők pontos létszámát, megkezdődhet a táborvezetői csapat kialakítása. Alapvetően 10-12 emberenként szoktam egy kísérővel számolni. Ennek a betartását nagyon fontosnak tartom, hiszen csak megfelelő számú segítővel lehet szavatolni a biztonságos táborozást. Ha összeállt a csapat, értekezletet tartunk, melyen megbeszéljük, kinek milyen feladatköre lesz, ki mit vállal és végez szívesen.

Indulás előtt 2 héttel tartunk egy tábori értekezletet a résztvevő gyerekek szüleinek. Ekkor ismertetem az indulás-érkezés időpontját, a szobák beosztását, kiosztom a szükséges felszerelések listáját (pl.: tajkártya másolata, diákigazolvány, naptej, szúnyog- és kullancsriasztó, kulacs, kalap, hosszú ujjú felső, esetleges gyógyszerek...) és bemutatom a kísérő tanárokat is. Ilyenkor szoktam a szükséges személyes adatokat összegyűjteni. Különösen fontos az esetleges étel- vagy gyógyszerallergia feltüntetése, valamint a rendszeresen szedett gyógyszerek nevének és adagolási módjának a megjelölése. Amit még nagyon fontosnak tartok, az a vízbiztonság és az úszás tudásfokának feltérképezése.

A táborba érve az első teendők egyike a gyógyszerlisták összegyűjtése. Mindig kérni szoktam, hogy írjanak a szülők néhány sort arról, mire érzékeny a gyerek, illetve milyen gyógyszereket szed. Ezt szeretem inkább összeszedni, mert így mi is tudjuk, mire és kire kell jobban odafigyelnünk, illetve az adott időpontokban fel tudjuk hívni a gyerekek figyelmét a gyógyszerek bevitelére, spray-k és kenőcsök használatára. Rendkívül fontos, hogy a táborban biztosított legyen az orvosi ellátás. Szakszerű személyzet hiányában a mi feladatunk a szükséges kötszerek és gyógyszerek beszerzése.

Ezt követően szoktunk egy kis időt adni arra, hogy mindenki birtokba vehesse a szobáját/sátrát, és kipihenje az út fáradalmait, majd úgynevezett alakuló értekezletet tartunk. Ismertetjük a házirendet, a tábor területére és idejére vonatkozó szabályokat, a tábor határait, a használható és a tiltott területeket, eszközöket, valamint az alapvető higiéniai szabályokat. Tűz- és balesetvédelmi oktatást tartunk, megbeszéljük, mi a teendő baleset esetén, ismertetjük a napirendet és a tervezett heti programokat. A programok tervezésénél mindig figyelembe kell vennünk a várható időjárást, s mivel bármikor jöhet egy eső, mindig készülnünk kell egy „B” változattal is. Délután már vízre szállunk, de előtte még a parton ismertetjük a vízen járás szabályait, a hajóba való beülés és kiszállás sorrendjét és mikéntjét, az evezőlapát helyes fogását és az evezés technikáját. Tisztázzuk a baleseti- és veszélyforrásokat (bedőlt fa, hídpillér maradványa...), valamint átbeszéljük, mit kell tenni borulás esetén. Ezt követően összeállítjuk az egy hajóban evező csapatokat. Figyelembe kell vennünk a testsúlyukat és az evezni tudásukat. Az első és utolsó napot leszámítva minden napnak közel azonos a forgatókönyve. Időben ébresztő, reggeli, napi úticsomagok elkészítése, majd vízre szállás. Menet közben mindig beszélünk az adott terület élővilágáról, igyekszünk beazonosítani a látott növény- és állatfajokat. Dél környékén rövid időre mindig kikötünk. A pihenők beiktatását több szempontból is fontosnak tartom. Egyrészt, hogy a déli órákban, amikor nagyon erős az UV sugárzás és nagyon éget a nap, akkor ne legyenek a gyerekek kint a szabadban, főleg ne a vízben vagy a vízben. Másrészt, mert a gyerekeknek szükségük van nem szervezett programokra is, amikor kikapcsolódhatnak. A pihenő után késő délutánig evezünk, majd vacsora, tisztálkodás és közös vagy szabad esti programokkal zárul a nap. Az utolsó reggelen már csak a táborbontás és a hazaút vár ránk.

Az utolsó este megtörténik a tábor zárása és értékelése. A gyerekeknek még délben kiosztunk egy úgynevezett kilépőkártyát, amelyen a „Nekem az tetszett a legjobban, amikor...” és a „Nekem az tetszett a legkevésbé amikor...” kezdetű mondatokat kell befejezniük. Ezeket a kártyákat itt a záróesten egy dobozba gyűjtjük. A tábor végeztével még nem ér véget a teendőim sora, hiszen például ki kell fizetnem az utazási költségeket. Nagyon fontos, a tábor utólagos értékelése is. Ehhez mindig összeülünk a kollegáimmal, átbeszéljük a történeteket, és a gyerekek kilépőkártyáinak feldolgozását is ekkor szoktuk megtenni. Mindez segít a következő évi táborok programjának összeállításában is. A megbeszéltek alapján készítek egy fényképes beszámolót, amit a szeptemberi tanévnyitó értekezleten szoktam prezentálni az iskola pedagógusai felé. Minden tábor más és más, hiszen mindig más tanuló csoporttal, más kísérő csapattal, más időjárási körülmények között zajlik. Éppen ezért nagyon fontos a rugalmasság, a jó alkalmazkodóképesség, a kreativitás, az új dolgok iránti nyitottság.

Minden tábor rengeteg munkával és fáradsággal jár, és korántsem nyaralás, ahogy azt sokan gondolják. Ennek ellenére biztosan hiányozna az életemből, ha nem csinálhatnám, mert rengeteg élményt, pedagógiai és nevelési lehetőséget rejt magában.

A nyelvi vigadalmak életre hívója az iskolánk 20. jubileumi ünnepségsorozata volt. Ekkor született az ötlet, hogy a nyelvi munkaközösség is hozzájárulhatna valamivel a ceremóniákhoz. A nyelvi napokat kezdettől diákközpontú, szórakoztató, játékos mulatságnak szántuk, és nyelvtanáraink személyiségének extrovertált előadói aspektusait a lelkesítésben, toborzásban kiválóan tudtuk hasznosítani. Az volt az elképzelés, hogy mind a négy nyelvnek (angol, német, francia, spanyol) lesz egy-egy estébe hajló délutánja, amikor valamilyen ünnep köré szerveződve idegen nyelvi mulatságot tartunk. Az angol a hálaadás hetében, a spanyol karácsony előtt, a német farsangkor, a francia pedig a tavasz beköszöntével került megrendezésre. Az esték rendre táncos partival zárultak, amelyeken kulturáltan búcsúztathatták diákjaink a mozgalmas délutánokat. A sikeren felbuzdulva elhatároztuk, hogy a jövőben minden évben együtt ünnepeljük a nyelvtanulás közösségteremtő erejét és iskolánk szellemiségének kiteljesedését. Immáron 4 éve tart ez a jó gyakorlat.

Az angol nap szervezésébe minden alkalommal bevontam az angolos kollégákat is, de a feladatok jelentős, kreatív részét egy-egy erős, motivált diákcsoport végezte. Az önként jelentkező diákok mindig átérezték annak felelősségét, hogy ők szerveznek társaiknak közösségi programot. Két évvel ezelőtt például 60–70 diák részvételével zajlott az esemény, ahol az angol–amerikai kultúra számos aspektusát tapasztalhatták meg a tanulók, miközben a multság nonstop angolul folyt. Amerikaipalacsinta-sütő verseny is volt gázrezsókkal, lefordítandó, angol nyelvű recept alapján megkeresendő hozzávalókkal, jutalom juharsziruppal. Az egyik kolléga folyamatosan felügyelte a munkafolyamat biztonságát. Az est másik programja egy irodalmi blokk volt, egy versmondó verseny, amelyhez egy jó technikai érzékű angoltanár kollégám nyújtott segítséget. Professzionális hangfelvevőkkel előre felvettük a versenyzők értő versmondását Shakespeare, Blake, Wordsworth, Yeats, Auden, Dickinson, Frost és mások verseiből, és lejátszottuk a közönségnek úgy, hogy közben kivetítettük a szöveget, valamint annak az angol királynak vagy királynőnek/királynénak a képét, akinek a nevében a versenyző indult. Ezek után a közönség a legjobb királyi vagy királynői szavalatokra szavazott.

15	Henry VIII	10/11	11/1	3
10	Queen Elizabeth I	2	4	
10	Jane Seymour	17	6	
10	Mary, Queen of Scots	5	7	
10	Catherine of Aragon	1	5	
10	Elizabeth Howard	1	5	
10	Anne Boleyn	9	2	

Aztán egy angol népi játékot, almahalászatot játszottuk csapatokban, majd Activity és kulturális kérdések kocsmakvíze mozgatta meg a tanulókat, kollégáim nagyszerű vezetésével. Ezek után a szervező 10.-esek humoros előadásait élvezhette a közönség: először Shakespeare Rómeó és Júliájának eredeti nyelvű báli jelenetét, majd annak modern paródiáját; aztán pedig a híres Gyalog Galopp film boszorkányjelenetét, tanári közreműködéssel. A show-műsort öt lány One Direction-paródiája koronázta meg, amely után közösségi karaokééneklés következett, majd disco. Egy másik évben az egyik csoportom sorversenyeket rendezett angol és amerikai szópárokából,

valamint egy nyomozós gyilkossági szerepjátékot, amiben a közönségnek csoportokba tagozódva, angolul kellett a tanúvallomásokat megszereznie, és értelmezve a bizonyítékokat, megtalálni a gyilkost. (Ez az „interaktív színdarab” nagyon sok előkészületet igényelt, és a diákok eltökéltsége nélkül kudarcba fulladt volna. Egymás ötleteit több oldalról kellett a kivitelezhetőség érdekében támogatni. Szervezőképességben, kreativitásban és problémamegoldásban rengeteget fejlődött ez a csapat.

Nagyon sok diák egészen új oldalát mutathatta meg a felkészülés során. Még a nyelvi legkevésbé magabiztosak is jeleskedtek a szervezésben, vagy a problémahelyzetek átlátásában.)

Az idei évben egy másik angol csapat díszítő ételversenyt szervezett, majd angolszász jelmezversenyt, kincskereső questet (angol nyelvű utasításokkal), majd „lipsync” dalversenyt és nyelvtörőket. Egy szervező diák az énektudását, szövegismeretét is megcsillogtathatta ebben a műsorszámban, aztán egy kollégánk Activity játékot vezetett le, de természetesen minden angol nap elmaradhatatlan része az „együtt éneklés” (singalong) és a disco. Rendkívül népszerűek ezek a rendezvények, a diákok már év elején kérdegetni szokták, hogy mikor lesz, hogyan tervezzék a programjaikat, mert ezen feltétlenül ott szeretnének lenni.

Sikerült a németes, a spanyolos és a franciás kollégákat is motiválni, és ha nem is éves gyakorisággal, de ők is igyekeznek nyelvi napokat tartani, amelyen nemcsak szolidaritásból, de lelkesedésből is a többi nyelvtanár is részt vesz.

Sikerült az innovatívabb diákokat mindig megtalálni az angol nap egy részének szervezéséhez, lebonyolításához. A kis csapatokkal igen konstruktív megbeszéléseket szoktunk tartani, ahol előítélet-mentesen, toleránsan vitatjuk meg egymás ötleteit, egyenrangú viszonyban. A diákok sokoldalú megismerését is szolgálja az esemény. Nem marad el sose az utólagos kiértékelés sem, és természetesen angol nyelvből, valamint közösségi munkaként dicsérettel is szoktuk honorálni az erőfeszítéseiket.

Nem mindenki ismeri a nélkülözést, a szeretet hiányát sokaknak nem kellett megtapasztalnia. A csodálatos gyerekkor evidens néhányunk számára. Sajnos ez nem mindenkinek adatik meg. Nem választhatjuk meg, hova születünk, de azt igen, milyen utat választunk. Kellő kitartással és akaraterővel az elérhetetlennek tűnő dolgokat is elérhetjük. Ezek lehetnek apró dolgok is, mint például egy kötélre mászás sikere, egy jó futóidő elérése. A néris gyerekek kitartása és akaraterője a sportban nyilvánul meg a legjobban. Szeretnek mozogni, a versenyeken is szívesen részt vesznek és küzdenek a végsőkig. A labdarúgás a legkedveltebb sportág az iskolánkban. A labdarúgó mérkőzéseken nagyon szépen szerepeltek/szerepelnek. Illetve az iskolában Néri-kupa címen az év elejétől az év végéig minden héten házi mérkőzéseket tartunk, ami már szinte hagyomány, még a lányok körében is. Az iskolakezdés első hetének a legfontosabb kérdése: Mikor lesz foci? Jó érzéssel tölt el ez a lelkesedés. Ebben az iskolában szerencsére a mozgás, testnevelés megszerettetése nem nehéz feladat. A gyerekek megtalálják a sportban a siker élményét, a mozgás szeretetét. Mint testnevelő tanár, számomra ez a legfontosabb. Ebben az iskolában van választás, van lehetőség. Szerencsére ezzel sok gyerek él, így a sport szeretetében ki tudnak teljesedni, ami egyensúlyt, rendszert visz a hétköznapijukba. Szívmelengető élmény, mikor a sportoló gyermekek nyakában lógnak az érmeik és őszinte mosoly ül ki az arcukra. Remélem, a jövőben is hasonló élményekkel, érzésekkel, sikerrel gazdagodhatok az iskolával és az iskolában tanuló gyerekekkel kapcsolatban.

SZENT MÓR EMBEREMLEKEZETET MEGHALADÓ, FOLYAMATOS TISZTELETÉT A SZENTSZÉK 1848. JÚLIUS 22-ÉN HIVATALOSAN IS JÓVÁHAGYTA. A BULLÁBAN IX. PIUSZ PÁPA A KÖVETKEZŐKET ÍRTA: „ÉLETÉNEK NYILVÁNVALÓ SZENTSÉGE HALÁLÁTÓL FOGVA MÉLTÁN RÉSZESÜLT A HÍVEK RÉSZÉRŐL NYILVÁNOS EGYHÁZI TISZTELETBEN: BÁR A RÉGI KORT SOK HOMÁLY FEDI, BÁR AZ ORSZÁGOT ÉRT SOK CSAPÁS FOLYTÁN A RÉGI MAGYAR EGYHÁZ EMLÉKEI CSAK NEM MIND HIÁNYOZNAK, A TÖRTÉNELEMBŐL ÉS A HAGYOMÁNYOKBÓL ENNYI VILÁGOS. AZT PEDIG, HOGY A TISZTELETE MINDMÁIG FENNÁLLT, BIZONYÍJTJA MINDAZOKNAK AZ ÍRÓKNAK EGYBEHANGZÓ TANÚSÁGTÉTELE, AKIK MÓRRÓL ÚGY EMLÉKEZNEK MEG MINT BOLDOGRÓL ÉS SZENTRŐL. HOZZÁJÁRUL EHHEZ, HOGY KÉPÉT NEM EGYSZER FESTETTÉK MEG SZENT FÖLIRATTAL. VANNAK 1499-BŐL VALÓ MISEKÖNYVEK, MELYEK MÓR DICSÉRETÉT ZENGIK, A MARTIROLÓGIUMOKBAN IS SZEREPEL A NEVE. VANNAK TETTEIRŐL ÉS RENDKÍVÜLI ÉLETSZENTSÉGÉRŐL TANÚSKODÓ KOMMENTÁROK. MINDEZEKET MÉRLEGELVE ÉS IGAZOLVA, LÁTVÁN BOLDOG MÓR EMBERI EMLÉKEZETET MEGHALADÓ NYILVÁNOS ÉS EGYHÁZI TISZTELETÉT, PÉCS PÜSPÖKE [AKKOR SCITOVSZKY JÁNOS] ALÁZATTAL KÉRTE, HOGY EZ A TISZTELET ANNAK RENDJE ÉS MÓDJA SZERINT JÓVÁHAGYÁST NYERJEN.”

EZ A PÁPAI JÓVÁHAGYÁS VETETTE MEG SZENT MÓR ÚJKORI TISZTELETÉNEK ALAPJÁT.

EGY ÉV MÚLVA A PÜSPÖK KÖRLEVÉLBEN JELENTETTE BE:

„IX. PIUSZ PÁPA MÓRNAK, A 11. SZÁZADI PÉCSI PÜSPÖKNEK NYILVÁNOS TISZTELETÉT ELRENDELTE ÉS ÉLETBE LÉPTETTE. SZENT MÓR HITVALLÓ ÉS PÜSPÖK EGYHÁZI ÜNNEPÉT ÉVENTE AZ EGÉSZ PÉCSI EGYHÁZMEGYÉBEN A SZERZETESTEMPLOMOKBAN IS SZENTMISÉVEL ÉS ZSOLOZSMÁVAL OKTÓBER NEGYEDIK VASÁRNAPJÁN KELL MEGÜLNI.”
AZ ÜNNEPET 1913-BAN RÖGZÍTETTÉK OKTÓBER 25-RE.

XI. PIUSZ PÁPA 1925. DECEMBER 4-ÉN A PÉCSI EGYHÁZMEGYE TÁRSVÉDŐSZENTJÉVÉ NYILVÁNÍTOTTA BOLDOG MÓRT.

A MARTYROLOGIUM ROMANUM 2002. ÉVI KIADÁSA SZENTNEK NEVEZI,
EZÉRT A „SZENT” JELZŐT HASZNÁLJUK A MAGYAR KALENDÁRIUMBAN IS.

MINDENHATÓ ISTENÜNK, TEKINTS SZENT MÓR PÜSPÖK ÉRDEMEIRE, ÉS KÖZBENJÁRÁSÁRA ADD, HOGY PÉLDÁJA NYOMÁN TISZTA ÉS ALÁZATOS SZÍVVEL SZOLGÁLJUNK NEKED! A MI URUNK, JÉZUS KRISZTUS, A TE FIAD ÁLTAL, AKI VELED ÉL ÉS URALKODIK A SZENTLÉLEKKEL EGYSÉGBEN, ISTEN MINDÖRÖKKÖN ÖRÖKKÉ. ÁMEN.

- forrás: Magyar Kurir-

IMPRESSZUM

Főszerkesztő:	Bertáné Hargitai Margaréta
Olvasószerkesztő:	Köpeczei Csenge
Szerkesztőségi munkatárs:	Molnár Gitta
Szerkesztőbizottság:	Heidl György, Sümegi József, Tóth László, Tóth Lászlóné
Szerkesztőség:	7621 Pécs, Dóm tér 2.
E-mail:	figyeljram@pecs.egyhazmegye.hu
Kiadó:	Pécsi Egyházmegye 7621 Pécs, Dóm tér 2.
Kiadásért felelős személy:	Bertáné Hargitai Margaréta
fotók:	Pixabay, Magyar Kurir, Gyöngyösi István, Loósz Róbert, szerzők

HU ISSN 2498-5503

A lap különszáma 2018 decemberében jelenik meg. Lapzártá: 2018. november 15.